

Zoperacjonalizowany Program Wdrażania ZSU 2030 dla Województwa Podkarpackiego

RZESZÓW,
WERSJA 1.2 Z DNIA 29.11.2024R.

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
- kontekst regionalnej polityki rozwoju	2
- opis regionu w kontekście ZSU 2030.....	10
2. Cele dokumentu	13
- cel główny.....	13
- cele szczegółowe	13
3. Wojewódzki Zespół Koordynacji jako element Koordynacji Wdrażania ZSU 2030 na poziomie regionu	13
4. Katalog działań planowanych lub już realizowanych w regionie - według tematów działania ZSU 2030	17
5. Opis systemu i narzędzi monitorowania i ewaluacji Programu	37
6. Działania wspierające, koordynacja, upowszechnianie (ze szczególnym uwzględnieniem działań realizowanych w ramach KPO)	39

1.Wprowadzenie

- kontekst regionalnej polityki rozwoju

Niniejszy Program został opracowany przez Biuro Koordynacji Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji we współpracy z przedstawicielami jednostek wchodzących w skład WZK.

- odniesienia do strategii rozwoju województwa i innych dokumentów regionalnych
- odniesienie do wymogów KPO:

Krajowy Plan Odbudowy (KPO)

Opracowanie zoperacjonalizowanych programów wdrażania Zintegrowanej Strategii Umiejętności na poziomie regionalnym **przez powołane Wojewódzkie Zespoły Koordynacyjne** ds. kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie - 14 szt., III kw. 2023 r. (s. 183)

CID (Decyzja wykonawcza Rady UE wraz z załącznikiem)

Obowiązek przyjęcia zoperacjonalizowanych programów wdrażania krajowej Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 na szczeblu regionalnym [...] oraz **aktualizacji programu co pięć lat**, a także zapewnienia **dostosowania oferty edukacyjnej do rozpoznanych potrzeb** w zakresie umiejętności [...] oraz planu wdrażania dotyczącego monitorowania i ewaluacji (s. 13 załącznika).

[...]Wojewódzkie Zespoły Koordynacji opracują co najmniej 14 zoperacjonalizowanych programów wdrażania w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie. Będą to programy wdrażania krajowej Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 na szczeblu regionalnym (s.14. załącznika).

Zoperacjonalizowane programy wdrożeniowe krajowej Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 **obejmą wszystkie formy uczenia się**, w tym koordynację **kształcenia i szkolenia zawodowego** oraz **uczenia się przez całe życie**. Obejmą one plany działania w regionach na rzecz rozwoju szkolenia zawodowego, **uwzględniając transformację cyfrową i ekologiczną** oraz sprzyjanie **innowacjom**. Obejmą one **mechanizmy monitorowania i oceny**. Zoperacjonalizowane programy wdrożeniowe **nie naruszają instytucjonalnej autonomii instytucji szkolnictwa wyższego** (s. 55 załącznika).

OA (ustalenia operacyjne)

Wyciąg(i) z zoperacjonalizowanych regionalnych programów wdrożeniowych zawierające **obowiązek koordynowania przez Zespół działań regionalnych określonych w zoperacjonalizowanych programach wdrożeniowych** dotyczących **kształcenia i szkolenia zawodowego** oraz **uczenia się przez całe życie**, a także współpracy z ze **szkolnictwem wyższym** - w stosownych przypadkach i **po uzgodnieniu z angażowanymi szkołami wyższymi** (s. 27).

Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030

Cel: Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój regionu oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców

1.1.1. Rozwój nauki i szkolnictwa wyższego

W województwie podkarpackim funkcjonuje stosunkowo duża liczba uczelni zarówno publicznych, jak i niepublicznych. Główną misją szkół wyższych jest kształtowanie wysokiej jakości kapitału ludzkiego, który generuje potencjał rozwojowy województwa. Szczególnie istotne znaczenie będzie miało zatem wspieranie szkolnictwa wyższego, w tym uczelni zawodowych poprzez optymalizację oferty dydaktycznej i wzmocnienie kadrowe, oraz rozwijanie kierunków kształcących pod kątem zmieniających się potrzeb rynku pracy, regionalnej gospodarki oraz inteligentnych specjalizacji województwa. Kluczowe będzie wdrażanie nowoczesnych i interdyscyplinarnych systemów STEAM/STREAM (Science, Technology/Robotics Engineering, Arts, Mathematics) oraz umiędzynarodowienie uczelni. Podkarpackie uczelnie cieszą się coraz większym zainteresowaniem wśród cudzoziemców, stąd obligatoryjny jest rozwój oferty studiów w językach obcych, w szczególności angielskim. Absolwenci mogą wzmocnić konkurencyjność kapitału ludzkiego realizując ścieżki kariery zawodowej w województwie bądź stanowiąc łącznik w rozwoju współpracy gospodarczej pomiędzy przedsiębiorstwami z województwa, a podmiotami zagranicznymi.

Zakładane działania:

- wzmocnienie jakości kształcenia w ramach istniejących i nowych kierunków studiów;

- rozwijanie kierunków kształcenia dostosowanych do rozwijających się inteligentnych specjalizacji województwa, do potrzeb rynku pracy, zarówno w uczelniach akademickich, technicznych, jak również publicznych uczelniach zawodowych, rozwijających kształcenie praktyczne;
- wsparcie młodych naukowców oraz twórców przez kreowanie warunków dla doskonalenia warsztatu, wdrożenie efektywnego systemu stypendialnego i wsparcie projektów badawczych i twórczych;
- rozwój kształcenia w obszarze STEAM/STREAM ;
- rozwój oferty dydaktycznej z wykorzystaniem platform e-learnigowych;
- włączenie w międzynarodowe sieci współpracy naukowej i dydaktycznej regionalnych uczelni w dziedzinach służących wzmocnieniu specjalizacji i konkurencyjności gospodarki regionu;
- rozwój oferty studiów dla cudzoziemców w języku angielskim;
- modernizacja i rozwój infrastruktury wyższych uczelni;
- wspieranie gospodarki opartej na wiedzy, doświadczeniu, umiejętnościach, sieci relacji i kompetencji;
- budowa i wsparcie platformy współpracy przemysłu, nauki i administracji regionalnej w celu uproszczenia procedur administracyjnych finansowania projektów na poziomie regionalnym;
- wsparcie rozwoju uczelni zawodowych poprzez rozwój infrastruktury, w tym pracowni kształcenia praktycznego. (s.108)

2.1. Edukacja

2.1.1. Poprawa jakości edukacji i dostępności usług edukacyjnych

Wysoka jakość edukacji i powszechna dostępność do różnorodnych usług edukacyjnych na każdym poziomie kształcenia jest fundamentalna dla właściwego rozwoju umiejętności oraz kompetencji dzieci i młodzieży. Nabyta wiedza i umiejętności będą odpowiedzią na wyzwania i potrzeby współczesnego rynku pracy. Podnoszenie jakości kształcenia odnosi się do edukacji formalnej i nieformalnej. W dążeniu do postawionego celu zostaną wykorzystane takie instrumenty jak niestandardowe formy nauczania w procesie nabywania kompetencji kluczowych przez uczniów, zindywidualizowanie usług edukacyjnych do zróżnicowanych potrzeb i predyspozycji uczniów oraz ukierunkowanie programów edukacyjnych na rozwijanie zainteresowań, kreatywności i samodzielności oraz indywidualnych talentów i pasji. Niezbędnym ogniwem zmian są nauczyciele, których należy wspierać w procesie stosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem oraz zdobywaniu nowych kwalifikacji.

Zakładane działania:

- poprawa jakości i dostępności edukacji włączającej na wszystkich poziomach nauczania;
- redukcja nierówności ograniczających dostępność dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi m.in. z obszarów wiejskich i pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej; • rozwijanie współpracy z podmiotami sektora szkolnictwa wyższego oraz instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, wykorzystanie ich potencjału w procesie dydaktycznym;
- wsparcie stosowania niestandardowych form nauczania w procesie nabywania przez uczniów kompetencji kluczowych i transwersalnych oraz rozwoju postaw kreatywnych i innowacyjnych;
- rozwój systemu doradztwa metodycznego dla nauczycieli;
- wsparcie współpracy i mobilności międzynarodowej uczniów, studentów i nauczycieli;
- ustalenie planu sieci publicznych placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek pedagogicznych oraz szkół i placówek o znaczeniu regionalnym lub ponadregionalnym prowadzonych przez samorząd województwa;
- wspieranie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji, zastosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem, w tym przy wykorzystaniu technik cyfrowych;

- wspieranie szkolnych projektów edukacyjnych, realizowanych przez uczniów pod opieką nauczycieli;
- wspieranie nauki języków obcych na wszystkich etapach edukacyjnych;
- rozwój form edukacji realizowanych poprzez platformy interaktywne umożliwiające nauczanie zdalne i zwiększenie ich roli w procesie nauczania.

2.1.2. Rozwój oferty edukacyjnej, jakości kształcenia i wspierania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem potrzeb regionalnego rynku pracy

Rozwój gospodarki integralnie połączony jest z jakością kształcenia i elastycznością systemu edukacji wobec zmieniających się oczekiwań pracodawców. Podejmowane działania edukacyjne muszą być nacechowane efektywnością, a podstawy programowe powinny wyrabiać kompetencje ogólne i profesjonalne zharmonizowane z rynkiem pracy. Kluczem do sukcesu w tym wymiarze jest rozwój oferty edukacyjnej obejmującej współpracę między szkołami zawodowymi, a potencjalnymi pracodawcami, poprzez kształcenie dualne, tworzenie klas patronackich, realizację programów staży i praktyk zawodowych. Ważny jest również rozwój doradztwa zawodowego na wszystkich etapach edukacji. Szczególnym wsparciem należy objąć profile zawodowe w szkołach, kształcące specjalistów w deficytowych specjalizacjach. Podstawą każdego skutecznego i efektywnego systemu edukacji jest wykwalifikowana kadra. Należy również dłożyć wszelkich starań, aby system edukacji był elastyczny i możliwe było jego dostosowanie do uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Zakładane działania:

- tworzenie i rozwój atrakcyjnej oferty edukacyjnej dostosowanej do zmieniającego się regionalnego rynku pracy, postępu technologicznego oraz potrzeb branż kluczowych gospodarki regionu;
- rozwój szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy;
- dostosowanie kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób wykluczonych;
- podniesienia jakości doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach oświatowych;
- stymulowanie współpracy między szkołami zawodowymi, a pracodawcami, w tym wsparcie rozwoju dualnego systemu kształcenia, tworzenia klas patronackich oraz realizacja programów staży i praktyk zawodowych dla uczniów;
- poprawa wsparcia psychologicznego na wszystkich etapach edukacyjnych oraz usprawnienie diagnozowania problemów;
- wdrożenie mechanizmów/programów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów;
- stworzenie systemu promocji kształcenia zawodowego skierowanego do uczniów i rodziców uczniów szkół podstawowych;
- wsparcie w pozyskiwaniu nauczycieli/instruktorów praktycznej nauki zawodu;
- podnoszenie kompetencji nauczycieli/instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz nauczycieli przedmiotów zawodowych;
- rozwój platform interaktywnych umożliwiających edukację w formie *e-learningowej*, która może być realizowana niezależnie od sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (np. stan epidemiologiczny);
- wsparcie systemu w zakresie komunikacji między rynkiem pracy a placówkami edukacyjnymi.

2.1.3. Rozwój nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej

Realizacja głównego celu szkolnictwa, czyli podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia może być realizowane wyłącznie w oparciu o nowoczesną infrastrukturę dydaktyczną. Warunkiem nabycia pożądaných umiejętności przez ucznia jest udostępnienie mu bazy dydaktycznej o odpowiednich standardach technologicznych oraz

oferującej innowacyjne rozwiązania zintegrowane z wymogami podstaw programowych. Na każdym etapie rozwoju infrastruktury dydaktycznej placówek należy uwzględnić potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Zakładane działania:

- zapewnienie bezpiecznego środowiska szkolnego, w tym dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; wsparcie tworzenia miejsc nauki w firmie bądź zakupu do szkół i placówek, nowych narzędzi oraz maszyn wykorzystywanych do nauki, egzaminowania i certyfikowania kwalifikacji;
- tworzenie sprzyjających warunków do zastosowania w edukacji nowych rozwiązań teleinformatycznych poprzez zagwarantowanie m.in. dostępu do szkół szybkich łącz i usług on-line oraz właściwe wyposażenie pracowni komputerowych;
- podniesienie standardu placówek oświatowych na wszystkich poziomach kształcenia poprzez modernizację i rozwój infrastruktury dydaktycznej i około dydaktycznej, szczególnie tam, gdzie występują deficyty w tym zakresie;
- modernizacja i rozwój infrastruktury szkół i placówek oświatowych, w szczególności bazy dydaktycznej i teleinformatycznej do praktycznej nauki zawodu;
- wdrażanie systemów edukacji w formie *e-learningu*, w tym zapewnienie sprzętu komputerowego uczniom.

2.1.4. Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie oraz rozwój placówek kształcenia ustawicznego

Kompetencje i kwalifikacje osób stanowią o jakości kapitału ludzkiego. Zachodzące zmiany gospodarcze – szybkie tempo rozwoju, skokowy postęp technologiczny, a także demograficzne – wydłużanie się średniej długości życia, wzrost mobilności, indukują reorganizację systemu uczenia poprzez kreowanie różnych form edukacyjnych, realizowanie procesu w różnych miejscach i przez całe życie. Kształcenie może odbywać się także w trybie *e-learningu*, który otwiera możliwości edukacyjne dla osób z niepełnosprawnościami. Kierunkiem kształcenia ustawicznego jest dążenie do zrównoważonego rozwoju gospodarczo-społecznego i wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego.

Zakładane działania:

- stworzenie oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb zmieniającego się rynku pracy i pozwalającej osobom dorosłym na wszystkich etapach życia na podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych;
- upowszechnianie rozwiązań umożliwiających prowadzenie i korzystanie z kształcenia przez całe życie, w tym kształcenie na odległość;
- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie konieczności rozwijania kompetencji zawodowych.

2.1.5. Rozwój edukacji nieformalnej

Edukacja nieformalna to proces uczenia się i kształtowania umiejętności z wykorzystaniem doświadczenia edukacyjnego otaczającego środowiska społecznego. System edukacji nieformalnej to edukacja poza szkołą instytucjonalną, tworzona przez podmioty z nakierowaniem na odbiorcę i realizację określonego celu. Mając na uwadze, postęp cywilizacyjny i technologiczny należy wdrażać niekonwencjonalne ścieżki, projekty i zajęcia edukacyjne kształtujące umiejętności oraz kwalifikacje dzieci i młodzieży, w tym postawy i poglądy.

Zakładane działania:

- powstanie oraz stałe rozwijanie oferty Podkarpackiego Centrum Nauki oraz innych podmiotów prowadzących edukację nieformalną, skierowaną do szkół i osób prywatnych, w tym dzieci, młodzieży, osób dorosłych, studentów i seniorów;
- przygotowanie i podnoszenie kwalifikacji animatorów czasu wolnego – popularyzatorów nauki, na potrzeby kadr Podkarpackiego Centrum Nauki jak i innych podmiotów prowadzących edukację nieformalną; upowszechnienie udziału dzieci, młodzieży, studentów i osób dorosłych w edukacji nieformalnej;

- powstanie oferty zajęć kształtujących wielokierunkowe umiejętności w połączeniu z rozwojem wiedzy teoretycznej wraz z niezbędną infrastrukturą m.in. modelarstwo. (s.124).

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030

Wykształcenie ludności jest czynnikiem, który może wpływać na funkcjonowanie regionalnego systemu innowacji. Należy przede wszystkim zauważyć, że poziom wykształcenia mieszkańców województwa podkarpackiego sukcesywnie się podnosi. Dotyczy to zmniejszania się odsetka osób z niskim wykształceniem oraz zwiększania w przypadku osób z wyższym wykształceniem, co może odgrywać istotną rolę w procesie wdrażania innowacji w regionie.

Niekorzystne trendy demograficzne są widoczne przede wszystkim w obszarze szkolnictwa. Najmniejszy spadek dotyczył szkół podstawowych – w latach 2011-2019 liczba tych jednostek w regionie zmniejszyła się o 16 placówek. W województwie podkarpackim w roku szkolnym 2018/2019 funkcjonowało łącznie 497 szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, w tym 120 liceów ogólnokształcących (bez szkół dla dorosłych), 106 techników i 81 szkół branżowych I stopnia (zastępujących zasadnicze szkoły zawodowe). W 2010 roku w województwie było 675 szkół, co oznacza spadek o około 27%. Tendencja ta wynika ze zmniejszenia liczby uczniów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych z 119 557 osób w 2010 roku do 87 957 osób w 2018 roku (spadek o około 26%). Dla tego samego okresu w Polsce odnotowano spadek liczby szkół o blisko 30% i liczby uczniów o ponad 25%. Jednocześnie można zauważyć, że w przypadku szkół ogólnokształcących spadała liczba uczniów przypadających na 1 oddział z 29 osób w 2010 roku do 27 w 2018 roku, osiągając dzięki temu poziom zbliżony do średniej w kraju, który w 2018 roku wynosił 26 osób. W technikach wskaźnik ten wzrósł z 26 osób na 1 oddział w 2010 roku do 27 osób w 2018 roku i był wyższy w zestawieniu ze średnią dla kraju aż o 3 osoby. W stosunku do roku szkolnego 2010/2011 w województwie było o 31% mniej uczniów liceów ogólnokształcących i o 13% uczniów techników. W roku szkolnym 2018/2019 w podkarpackich technikach kształciło się łącznie 34,7 tys. uczniów, natomiast w branżowych szkołach I stopnia 5,3 tys. młodzieży, co stanowiło odpowiednio 39,4% oraz 6% wszystkich kształcących się w szkołach ponadpodstawowych. Może to świadczyć o tym, że młodzież docenia możliwość zdobycia zawodu.

Trend polegający na zwiększaniu nacisku na kształcenie zawodowe należy ocenić pozytywnie, gdyż będzie to wpływało na wykształcenie kadr dla gospodarki, a dodatkowo może to być czynnik sprzyjający rozwojowi zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacji.

Kształcenie w zawodach wpisujących się w regionalne inteligentne specjalizacje prowadzony jest w wielu szkołach ponadpodstawowych województwa podkarpackiego. Jednymi z najczęściej wybieranych kierunków są zawody branży teleinformatycznej. Uczniowie tych kierunków stanowili 12,5% wszystkich kształcących się w podkarpackich szkołach o profilu zawodowym w roku szkolnym 2020/2021. Zauważyć jednak należy, że dominującym profilem nauczania w tym obszarze był technik informatyk, podczas gdy pracodawcy dwukrotnie częściej niż informatyków poszukiwali programistów.

Widoczny jest spadek uczniów na kierunkach związanych z branżą hotelarsko-gastronomiczną, w tym w szczególności z obszarem gastronomii (wyjątkiem są kucharze, na których nadal istnieje zapotrzebowanie). Zwraca też uwagę niedostateczna podaż absolwentów kierunków związanych z hotelarstwem w stosunku do szacowanych potrzeb rynku pracy.

W klasach o profilu motoryzacyjnym w roku szkolnym 2020/2021 kształciło się łącznie ponad 5 tys. uczniów, co oznacza spadek o 5,7% w stosunku do 2013/2014. Jednocześnie szacuje się, że liczba absolwentów może przewyższyć zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane przez pracodawców. Jedyny wyjątek, na który nadal

istnieje popyt, stanowi kształcenie w zawodzie blacharza samochodowego, które jednocześnie nie jest prowadzone w żadnej z podkarpackich szkół.

W przypadku branży elektroniczno-mechatronicznej (powiązanej m.in. z sektorem lotnictwa) szacowane zapotrzebowanie ze strony rynku pracy znacznie przewyższa liczbę absolwentów kończących kierunki z tej branży. Liczba uczniów w klasach o tym profilu kształcenia co prawda wzrasta, ale w stopniu niewystarczającym w stosunku do potrzeb zatrudnieniowych. Jest to przesłanka do rozwoju kształcenia na kierunkach związanych z tą branżą. Pomimo wzrostu o 66% uczniów na kierunkach związanych z obszarem transportu lotniczego także ta branża charakteryzuje się dużym popytem na pracowników.

Potrzeba zwiększenia kształcenia zgłaszana jest też przez pracodawców z branży medycznej. Częściowy wpływ na ten stan mogło mieć wystąpienie pandemii COVID-19. Zauważalny jest wzrost uczniów kształcących się na kierunkach związanych z branżą elektroenergetyczną, jednak i w tym przypadku liczba absolwentów nie zaspokaja potrzeb zatrudnieniowych. Szacuje się, że co 12. osoba planowana do zatrudnienia powinna posiadać kwalifikacje elektroenergetyczne. Zasadnym jest więc podjęcie działań mających na celu zintensyfikowanie kształcenia w tym obszarze.

Istnieje również potrzeba rozwoju edukacji w profilach związanych z przetwórstwem żywności, ponieważ widoczny jest znaczny (ponad 25%) spadek liczby uczniów (za wyjątkiem cukiernictwa). Potencjał rozwojowy dotyczący absorpcji pracowników ma także branża chemiczna, w tym przemysł farmaceutyczny. Jeszcze większe możliwości w tym zakresie widoczne są w branży związanej z opieką społeczną – kształcenie na tych kierunkach sukcesywnie zmniejsza się, a jednocześnie zwiększają się potrzeby rynku pracy w tym obszarze. Jest to ponadto branża o dużym potencjale rozwojowym, związanym z postępującym starzeniem się społeczeństwa.

Badanie współpracy sektora przedsiębiorstw ze szkołami pokazało, że 55% podkarpackich pracodawców oceniło, iż kształcenie zawodowe częściowo odpowiada na potrzeby rynku pracy. Jedynie 9,2% oceniło je jako dostosowane do podaży pracy. Oznacza to, że poziom dostosowania kierunków kształcenia do wymogów rynku pracy nadal jest niewystarczający, a proces zmiany systemu edukacji zawodowej wymaga kontynuacji i dalszego wsparcia. Najlepiej pod względem zgodności kształcenia z zapotrzebowaniem ze strony pracodawców okoliczne szkoły ocenili przedsiębiorcy z Krosna, najslabiej zaś ocenione zostały placówki z terenu powiatu przemyskiego. Największe szanse na zatrudnienie (w opinii pracodawców) spośród absolwentów szkół ponadpodstawowych mają uczniowie kończący technika (37,1% respondentów wskazywało, że w ciągu 5 lat w ich przedsiębiorstwie zatrudniani byli absolwenci techników). Widoczna jest również zależność pomiędzy wielkością przedsiębiorstwa o skłonnością do zatrudniania absolwentów – im większe przedsiębiorstwo, tym częściej podały pozytywne odpowiedzi w tym zakresie. Jednocześnie pracodawcy zwracają uwagę na fakt, że szkoły lepiej przygotowują uczniów pod kątem zdobywania wiedzy teoretycznej niż praktycznej (dotyczy to zarówno szkół branżowych, jak i techników), jednocześnie na zadowalającym poziomie oceniając kompetencje społeczne absolwentów.

Pomimo oceniania programów kształcenia zawodowego jako tylko w części odpowiadających na potrzeby pracodawców, niewielu z nich zainteresowanych jest współpracą ze szkołami. Jedynie 1/3 przedsiębiorców wykorzystuje potencjał w zakresie przygotowania kadr, jaki daje współpraca ze szkołami o profilu zawodowym. Najwyższą skłonność do podejmowania takiej aktywności wykazywały duże firmy (zatrudniające do 999 pracowników) o profilu produkcyjnym. Potrzeba współpracy ze szkołami, zgodnie z odpowiedziami respondentów badania, wynikała przede wszystkim z trudności w znalezieniu pracowników (dla ponad 56% respondentów był to sposób przygotowania na swoje potrzeby przyszłych pracowników). Najczęstszą formą współpracy było przyjmowanie uczniów na praktyki zawodowe i staże. Należy jednocześnie zauważyć, że aż 42,9% pracodawców szkoli uczniów bez uwzględniania w większym stopniu programu praktyk. Może to wynikać z niedostosowania programu do potrzeb pracodawców. Badanie pokazało nadal istniejącą potrzebę udzielania wsparcia

przedsiębiorcom w zakresie podejmowania współpracy z placówkami edukacyjnymi (problem zgłaszany przez 27,8% respondentów), głównie w postaci pomocy w dotarciu do odpowiednich szkół, w tym pośrednictwa w nawiązywaniu kontaktów. Deklarują oni także potrzebę możliwości wywierania wpływu na wyznaczanie kierunków w zakresie zapotrzebowania na kwalifikacje rynkowe uczniów czy też proces ich nabywania.

Dzięki włączeniu się przedsiębiorców w aktywną współpracę ze szkołami możliwe będzie lepsze dostosowanie systemu kształcenia zawodowego do wymagań potencjalnych pracodawców.

Istotnym czynnikiem dla dostosowania systemu kształcenia do wyzwań rynku pracy jest niewątpliwie jakość poradnictwa zawodowego świadczonego w placówkach edukacyjnych. Kształcenie kadr dla gospodarki zaczyna się bowiem już na poziomie szkół podstawowych. Na tym etapie kształcenia dokonywane są pierwsze wybory dotyczące kierunków dalszej edukacji. Waga doradztwa zawodowego jest tym większa, ponieważ część młodzieży już w tym okresie decyduje się na kontynuację kształcenia w szkołach zawodowych. Podejmowanie takich decyzji powinno być przemyślane, dokonywane na podstawie nie tylko zainteresowań uczniów, ich predyspozycji, ale również analiz w zakresie zapotrzebowania rynku pracy. Dlatego też ważny jest rozwój kształcenia w zakresie przedsiębiorczości w szkołach podstawowych i średnich. Niemniej istotna jest też dostępność wysokiej jakości poradnictwa zawodowego.

Badanie zrealizowane przez WUP w 2018 roku w zakresie doradztwa zawodowego w placówkach oświatowych województwa podkarpackiego wskazało, że co prawda nie występuje problem z dostępnością osób, które mogą pełnić takie role, ale jednocześnie posiadają one niewielkie doświadczenie w tym zakresie, brakuje im także często odpowiedniego zaplecza do pracy. 14% wszystkich doradców zawodowych nie posiadało w tym kierunku wykształcenia. Zostali oni skierowani do wykonywania tej funkcji ze względu na ustawowy obowiązek ciążyący na kierujących placówkami oświatowymi. Dodatkowo 15% wśród badanych doradców nie posiadało w ogóle doświadczenia w tym obszarze, a aż 51% miało zaledwie umiarkowane doświadczenie. Niepokojącym jest również fakt, że większość osób pełniących tę funkcję nie posiadała uprawnień do wykonywania testów doradztwa zawodowego (81,3% badanych) oraz deklarowało brak znajomości metod z tego zakresu (76,6%).

Niska jakość doradztwa zawodowego może prowadzić do niewykorzystania potencjałów i umiejętności uczniów lub ich nieodpowiednie ukierunkowanie, a w efekcie do podejmowania niewłaściwych decyzji zawodowych. Może również skutkować występowaniem nadwyżek uczniów w szkołach ogólnokształcących lub na kierunkach nie dających dużych możliwości zatrudnienia. Dlatego istotne jest podejmowanie działań mających na celu podniesienie jakości świadczonego wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego. Jednym z takich działań jest projekt Podkarpackiej Akademii Doradztwa Zawodowego realizowany przez podkarpacki WUP w 2018 i 2019 roku. W ramach projektu prowadzone były zajęcia dla 120 szkolnych doradców zawodowych, umożliwiające podniesienie ich wiedzy i doświadczenia z zakresu poradnictwa zawodowego.

W kontekście edukacji należy zwrócić uwagę na niekorzystną wartość wskaźnika NEET dla Podkarpacia, tj. odsetka osób w wieku 15-24 lat, które nie podejmują pracy ani nie uczestniczą w dalszym kształceniu.

W 2019 roku wyniósł on 10,9%, będąc tym samym jednym z najwyższych w Polsce. Jednocześnie w porównaniu z 2016 rokiem region odnotował najwyższy spadek tego wskaźnika w kraju (o 4,7 p. proc.), co może świadczyć o tym, że zwiększa się aktywność osób w tym przedziale wiekowym w zakresie pracy, kształcenia formalnego oraz udziału w szkoleniach.

Istotnym czynnikiem, który wpływa na poziom innowacyjności województwa podkarpackiego, są uczelnie wyższe. Pełnią one przede wszystkim rolę edukacyjną, naukową i kulturotwórczą. Funkcje pełnione przez naukę znajdują także odzwierciedlenie w powiązaniach systemu innowacji.

W roku akademickim 2019/2020 na Podkarpaciu zlokalizowanych było 16 uczelni, w tym: Uniwersytet Rzeszowski, Politechnika Rzeszowska oraz 14 szkół wyższych (państwowych i prywatnych). W uczelniach wyższych mających siedzibę na terenie województwa podkarpackiego w 2019 roku kształciło się łącznie 45,9 tys. studentów.

W analizowanym okresie systematycznie spadała też liczba studentów w województwie podkarpackim, co jest między innymi skutkiem zmian demograficznych, ale również wynikiem migracji młodzieży do innych regionów (przede wszystkim do województwa małopolskiego) w celu podjęcia studiów wyższych. Liczba absolwentów zmniejsza się nieco wolniej, gdyż czas trwania studiów sprawia, że niekorzystne zmiany są widoczne z pewnym opóźnieniem. W przyszłości, mimo poprawiającej się struktury wykształcenia społeczeństwa, może to skutkować brakiem kadr z wyższym wykształceniem. Przypuszczalnie będzie to czynnik hamujący rozwój gospodarki, zwłaszcza, że już teraz niektóre branże (jak np. IT) wskazują na trudności w zatrudnianiu osób z odpowiednim wykształceniem. Rozwiązaniem może być zintensyfikowanie rozwoju modelu kształcenia przez całe życie.

W województwie podkarpackim w latach 2014-2018 nastąpił spadek liczby studentów kierunków z zakresu nauk o środowisku o 65% (w kraju o 58,9%), technologii teleinformatycznych o 25,5% (w kraju o 9%) i biologicznych o 5,8% (przy wzroście w kraju o 35,2%). Mniejszy niż w kraju był spadek liczby studentów kierunków inżyniersko-technicznych – o 21,9% (w kraju o 27,3%). W regionie bardziej niż w kraju wzrosła liczba studentów kierunków medycznych – o 5,1% (w kraju o 4,4%).

Największa koncentracja studentów występuje w Rzeszowie. Jest to związane z lokalizacją w stolicy województwa największych regionalnych uczelni.

W ramach poszczególnych uczelni zidentyfikowane zostały kluczowe elementy infrastruktury badawczo-rozwojowej. W zakresie wyposażenia w specjalistyczne laboratoria przoduje Politechnika Rzeszowska (176), a także Uniwersytet Rzeszowski, na którym zidentyfikowano 10 centrów badawczych, a w każdym z nich od 4 do 13 specjalistycznych laboratoriów.

Elementy infrastruktury badawczo-rozwojowej występują także na WSPiA Rzeszowskiej Szkole Wyższej, Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu, Uczelni Państwowej w Sanoku oraz Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie.

W Rankingu Szkół Wyższych Perspektywy 2020 wśród 100 ocenionych uczelni akademickich uwzględnione zostały Uniwersytet Rzeszowski i Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza (sklasyfikowane na pozycjach w przedziale 53-60 miejsca w rankingu) oraz Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie (w przedziale 71-80). Uwzględniono w nim też Wyższą Szkołę Prawa i Administracji w Rzeszowie, jednak uczelnia nie wypełniała ankiety, dlatego jej pozycja w rankingu nie może być brana pod uwagę. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie zajęła także 15. miejsce wśród 50 uczelni niepublicznych. W rankingu państwowych szkół zawodowych, w którym uwzględniono 34 uczelnie, sklasyfikowane zostały także: Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu (9. miejsce), Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku (11. pozycja), Karpacka Państwowa Uczelnia w Krośnie (19. miejsce), Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu (33. miejsce). Miejsca w rankingu obrazują ogólny potencjał szkół wyższych na tle innych podmiotów w danej kategorii w kraju.

Pod względem innowacyjności Politechnika Rzeszowska została sklasyfikowana w rankingu szkół wyższych uwzględniającym uzyskane prawa do ochrony na 12. miejscu wśród 50 podmiotów w kraju. Pod względem efektywności naukowej Uniwersytet Rzeszowski zajął 33. pozycję, a Politechnika Rzeszowska 42. na 50 uczelni uwzględnionych w rankingu.

Stosunkowo niskie pozycje podkarpackich uczelni w rankingach szkół wyższych mogą być jedną z przyczyn stopniowego odpływu młodych ludzi do innych regionów. Dopasowanie programu kształcenia, który odpowiadać

będzie zapotrzebowaniom zgłaszanym przez pracodawców i konsekwentna współpraca w tym zakresie z przedsiębiorcami mogą być jednymi ze sposobów na zatrzymanie odpływu młodych osób, podejmujących kształcenie w innych województwach. Jednocześnie może to być metoda na zwiększenie absorpcji już wykształconych kadr przez podkarpacki rynek pracy. Jest to tym istotniejsze, że coraz częściej dochodzi do migracji poza region absolwentów podkarpackich uczelni, których wykształcenie, kwalifikacje i kompetencje nie wpisują się w wymagania potencjalnych pracodawców.

Istotnym zagadnieniem z punktu widzenia systemu szkolnictwa jest również udział osób dorosłych w kształceniu ustawicznym. Województwo podkarpackie odnotowuje jednak najniższą wartość wskaźnika osób w wieku 25-64 lat rozwijających kwalifikacje i kompetencje poprzez m.in. udział w szkoleniach. W 2019 roku wyniósł on 2,4% (co stanowiło wzrost o 0,4 p. proc.), podczas gdy średnia dla kraju była dwukrotnie wyższa. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że pracodawcy widzą potrzebę kształcenia ustawicznego pracowników.

W badaniu realizowanym na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie w 2017 roku ponad połowa (54,3%) podkarpackich przedsiębiorców dostrzegała zasadność udziału swoich pracowników w procesie doszkalania i podnoszenia kwalifikacji. Potrzeba ta najczęściej wynikała ze specyfiki branży, w ramach której funkcjonowało przedsiębiorstwo – 51,7% wskazań przedsiębiorców objętych badaniem. Dodatkowo deklarowali oni, że 35,4% ich pracowników w roku poprzedzającym udział w badaniu uczestniczyło w kształceniu ustawicznym, zaznaczając jednak, że najczęściej odbywało się to z inicjatywy kierownictwa firmy. Udział pracowników we wszelkiego rodzaju szkoleniach i kursach jest traktowany przez pracodawców jako swego rodzaju inwestycja, służąca rozwojowi konkurencyjności przedsiębiorstw.

W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami rynku pracy kształcenie ustawiczne będzie mieć coraz większe znaczenie. Dlatego też istotne będzie wspieranie tego procesu poprzez m.in. podnoszenie poziomu świadomości społeczeństwa w zakresie konieczności aktywnego udziału w kształceniu się przez całe życie. (s.22)

- opis regionu w kontekście ZSU 2030

Analiza SWOT – opisać bieżącą sytuację regionu w kontekście wdrażania ZSU 2030 dokonując analizy mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń dla realizacji działań w ośmiu obszarach oddziaływania ZSU 2030

Mocne strony:

- Przewaga konkurencyjna regionu w obszarach: przemysł lotniczy i IT.
- Podkarpacie jako lider (pierwsze miejsce w Polsce) pod względem udziału gospodarstw domowych posiadających komputer osobisty z szerokopasmowym dostępem do Internetu.
- Kształcenie wysoko wykwalifikowanych kadr dla inteligentnych specjalizacji województwa.
- Współpraca pracodawców ze szkołami branżowymi (m.in. lotniczymi, motoryzacyjnymi, teleinformatycznymi i in.) wpływająca pozytywnie m.in. na dostosowanie programu uczelni do potrzeb rynku pracy, funkcjonowanie studenckich kół naukowych, akademickich biur karier, spotkania z ekspertami, webinary, panele dyskusyjne w ramach współpracy.
- Duże przedsiębiorstwa skupione w ramach Doliny Lotniczej i innych klastrów przemysłowych m.in. teleinformatycznym, spawalniczym i innych, mające wysoki potencjał zatrudnieniowy dla wykwalifikowanych kadr regionu.
- Politechnika Rzeszowska, Uniwersytet Rzeszowski oraz Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji funkcjonujące w Rzeszowie jako największy dostawcy wykwalifikowanych kadr na potrzeby regionalnej gospodarki.

- Politechnika Rzeszowska jest jedyną w Polsce uczelnią mającą uprawnienia do kształcenia w kierunku pilotażu w lotnictwie cywilnym.
- Regionalna sieć wyższych szkół zawodowych funkcjonujących jako lokalne centra kształcenia na potrzeby lokalnego rynku pracy.
- Potencjał wypracowany przez Regionalne Centrum ds. ZSK i LLL realizowane przez Instytut Badań Edukacyjnych w ramach realizowanych i zrealizowanych projektów.
- Innowacyjne projekty samorządu województwa realizowane w obszarze edukacji dotyczące m.in. nowoczesnych technologii (wirtualna rzeczywistość) w doradztwie zawodowym, kompleksowej analizy danych dotyczący rynku pracy (Projekt „BLENDER DANYCH”), dotyczących nauczania robotyki w szkołach województwa (Projekt „RAP STEAM”) itp.
- Realizowane projekty dotyczące informatyzacji szkół województwa podkarpackiego.
- Zaangażowanie samorządu województwa w tworzenie i rozwijanie instytucji wspierających edukację poza formalną – Podkarpackie Centrum Innowacji, Podkarpackie Centrum Nauki „Łukasiewicz”.
- Duża ilość organizacji pozarządowych działających w skali lokalnej (Koła Gospodyń Wiejskich, Lokalne Grupy Działania, stowarzyszenie formalne i nierejestrowane).
- Realizowane w regionie projekty z obszaru doradztwa zawodowego – nowoczesne technologie w doradztwie zawodowym, projekt dotyczący wdrożenia superwizji w doradztwie zawodowym, projekt „Orientuj się!” dotyczący podnoszenia kompetencji szkolnych doradców zawodowych.

Słabe strony:

- Niezadowalający poziom współpracy międzysektorowej (przedsiębiorcy, JST, szkolnictwo, NGO).
- Zróżnicowanie jakości życia pod względem ekonomicznym i dostępu do usług publicznych w układzie miasto – wieś oraz północ – południe województwa.
- Niższe niż w pozostałych regionach średnie wynagrodzenie utrudniające dostęp m.in. do odpłatnych usług edukacyjnych.
- Niezadowalająca jakość lub brak transportu publicznego na obszarach wiejskich oraz słabe zintegrowanie różnych form transportu utrudniające osobom zamieszkującym tereny gorzej skomunikowane dostęp do usług edukacyjnych.
- Niska pozycja podkarpackich uczelni i szkół średnich w klasyfikacjach krajowych rankingów edukacyjnych.
- Słabo rozwinięta baza dydaktyczna w zakresie praktycznej nauki zawodu dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Niekorzystne warunki przyjmowania uczniów na praktyki zawodowe.
- Niewystarczające środki na dodatkowe kształcenie kadry nauczycielskiej.
- Mała ilość szkoleń/kursów dla nauczycieli kursów zawodowych.
- Mała ilość szkoleń dla kadry zarządzającej instytucjami sektora oświaty.
- Brak kompleksowych rozwiązań w zakresie dostępu do doradztwa zawodowego dla osób dorosłych (poza publicznymi służbami zatrudnienia).
- Niskie kwalifikacji i brak praktycznego doświadczenia szkolnych doradców zawodowych.
- Niski poziom kultury uczenia się przez całe życie.
- Struktura regionalnej gospodarki składającej się z dużej ilości małych firm usługowych, w których brakuje świadomości potrzeby współpracy ze szkolnictwem zawodowym.
- Upadek autorytetu zawodu nauczyciela oraz niski poziom osiąganych zarobków skutkujący nasilającym się procesem odchodzenia z zawodu doświadczonej kadry.

- Niska świadomość potencjału edukacyjnego funkcjonujących w regionie szkół policealnych.
- Braki kierunków kształcenia zawodowego zgodnego z zapotrzebowaniem regionu np. technik sprzętu medycznego.

Szanse dla regionu:

- Wzrost znaczenia kompetencji kluczowych (językowych, informatycznych, matematycznych, kulturowych, społecznych oraz przedsiębiorczych) w procesach rozwojowych.
- Stały rozwój branż wiodących wojewódzkiej gospodarki skutkujący znacznym potencjałem zatrudnieniowym wykwalifikowanych pracowników.
- Wzrastające zainteresowanie współpracą sektora biznesu z sektorem oświaty wpływający na dostosowywania programów nauczania pod praktyczne potrzeby regionalnych pracodawców.
- Rosnąca świadomość dotycząca podnoszenia kompetencji miękkich i ich znaczenia zarówno w osobistym sukcesie zawodowym jak i skutecznym rozwoju gospodarczym.
- Europejski Fundusz Społeczny + jako źródło środków finansowych umożliwiające dofinansowanie szkoleń dla nauczycieli i kadr zarządzających regionalnego systemu oświaty.
- Dostępność środków umożliwiających realizację projektów dotyczących podnoszenia kwalifikacji pracujących mieszkańców województwa z wykorzystaniem Bazy Usług Rozwojowych.
- Dostępność programów umożliwiających praktyki i staże krajowe i zagraniczne (ERASMUS).
- Potencjał liderów lokalnych instytucji zainteresowanych wdrażaniem rozwiązań wspierających edukację dzieci i młodzieży.
- Możliwość wykorzystania potencjału rozwojowego powstałych w regionie instytucji funkcjonujących w obszarze edukacji pozaformalnej oraz badawczo-rozwojowej pn. Podkarpackiego Centrum Nauki „Łukasiewicz” czy też Podkarpackiego Centrum Innowacji.

Zagrożenia dla regionu:

- Narastające zróżnicowanie pomiędzy poziomem rozwoju województwa, a szybciej rozwijającymi się regionami skutkujące zwiększaniem się dystansu do regionów najbardziej rozwiniętych.
- Odpływ młodych, aktywnych i wysoko wykwalifikowanych kadr związany m.in. z niskim poziomem wynagrodzeń w regionie oraz jego peryferyjną lokalizacją.
- Niski poziom średniego wynagrodzenia w regionie, którego wzrost nie nadąży za zwiększoną inflacją będzie skutkował dalszym ograniczaniem wydatków mieszkańców na usługi edukacyjne.
- Niekorzystne trendy demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa (szczególnie na obszarach wiejskich) mogące skutkować narastającą koniecznością likwidacji mniejszych placówek oświatowych i utrudnionym dostępem do systemu oświaty, jak również znacznym starzeniem się kadr kształcących szkolnictwa zawodowego.
- Systematyczny spadek liczby studentów, w tym na kierunkach z zakresu technologii informacyjnych.
- Obciążenie kadr systemu oświaty dodatkowymi zadaniami biurokratycznymi obniżające skuteczność procesów edukacyjnych.
- Zwiększająca się skala odejść wykwalifikowanych pracowników sektora oświaty związanych m.in. z poziomem wynagrodzeń (spowodowane np. wzrostem poziomu wynagrodzenia minimalnego).
- Tempo zmian technologicznych skutkujące zwiększającym się dystansem pomiędzy oferowaną przez szkoły i uczelnie wiedzą teoretyczną a praktycznymi wymaganiami nowoczesnej gospodarki.

- Rozwój technologii obszaru sztucznej inteligencji skutkujący nagłym powstawaniem nowych zawodów związanych z tym zagadnieniem, nie mających zaplecza teoretycznego i naukowo-badawczego regionalnych uczelni zapewniającego wymagane kompetencje zawodowe.
- Zwiększający się niedobór wykwalifikowanej kadry nauczycieli zawodu, posiadających zaktualizowane kwalifikacje i umiejętności wymagane na regionalnym rynku pracy (zwłaszcza w zakresie nowoczesnych technologii).

2. Cele dokumentu

- Cel główny

ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI ODPOWIEDNIACH DLA POTRZEB OSÓB UCZĄCYCH SIĘ, MIESZKAŃCÓW, RYNKU PRACY I GOSPODARKI REGIONU – WDROŻENIE ZSU 2030

- Cele szczegółowe (spójne z ZSU 2030):

- Zwiększenie aktywności edukacyjnej i zawodowej we wszystkich grupach społecznych, zwłaszcza wśród osób o niskich umiejętnościach lub narażonych na wykluczenie społeczne.
- Zaprojektowanie spójnej polityki na rzecz rozwijania umiejętności w myśl idei uczenia się przez całe życie, nakierowanej na dostosowanie oferty edukacyjnej do rozpoznanych potrzeb wszystkich interesariuszy regionalnej gospodarki.
- Wzmocnienie świadomości znaczenia umiejętności dla osiągania korzyści indywidualnych, gospodarczych i społecznych.
- Zapewnienie równego dostępu do informacji o popycie i podaży na umiejętności, doradztwa edukacyjnego i zawodowego oraz ofert edukacyjnych i szkoleniowych związanych z rozwojem umiejętności.
- Opracowanie i upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań w obszarze doradztwa zawodowego umożliwiających m.in. zastosowanie najnowszych technologii teleinformatycznych w procesie poradnictwa.
- Promocja wypracowanych w ramach różnorodnych programów sprawdzonych rozwiązań związanych z obszarem edukacji i poradnictwa zawodowego, co pozwoli również na racjonalne wydatkowanie środków ograniczające ponowne opracowywanie rozwiązań dostępnych już na rynku.
- Upowszechnianie i promocja wśród mieszkańców Podkarpacia różnorodnych działań wdrożeniowych związanych z Obszarami oddziaływania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030

3. Wojewódzki Zespół Koordynacji jako element koordynacji wdrażania ZSU poziomie regionu

Zadania Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji będą obejmowały m.in.:

I. Wspieranie polityki edukacyjnej regionu (województwa) na potrzeby przygotowania kadr dla gospodarki regionu i uczenia się przez całe życie, w tym podejmowanie działań mających na celu m.in.:

1. konsolidację przedsięwzięć realizowanych w regionie przez podmioty działające na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie oraz inicjowanie działań w tym zakresie,
2. wspieranie sieci współpracy i wymiany doświadczeń przedstawicieli: organów prowadzących szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, uczelni, instytucji rynku pracy, podmiotów działających

w obszarze edukacji oraz przedsiębiorców na rzecz podnoszenia jakości, efektywności i atrakcyjności regionalnego kształcenia zawodowego,

3. animowanie współpracy pomiędzy szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, uczelniami i pracodawcami na rzecz kształcenia zawodowego,
4. wspieranie polityki uczenia się przez całe życie w regionie, w tym mechanizmów wdrażania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 wypracowanych na poziomie krajowym, w tym zagospodarowania funduszy krajowych i europejskich na rzecz rozwoju umiejętności,
5. opracowanie zoperacjonalizowanych programów wdrożeniowych ZSU 2030 na poziomie regionalnym,
6. rozwój kształcenia zawodowego w regionie, w tym zorientowanie tego kształcenia na potrzeby branż kluczowych, regionalnych inteligentnych specjalizacji poprzez m.in. dalsze dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy z uwzględnieniem cyfrowej i zielonej transformacji oraz wspierania innowacyjności,
7. upowszechnianie zmian w kształceniu zawodowym służących wzmocnieniu współpracy szkół z pracodawcami (informowanie o rozwiązaniach systemowych, możliwościach angażowania się w proces edukacyjny, zmianach w systemie kształcenia zawodowego),
8. koordynację szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego w regionie,
9. nawiązywanie współpracy z parkami technologicznymi i innymi podmiotami zaangażowanymi w rozwój edukacji i kształcenia zawodowego, przedsiębiorczości oraz w rozwój innowacyjności,
10. promowanie nauk ścisłych i przyrodniczych oraz nauk inżynieryjno-technicznych z wykorzystaniem nauczania przez doświadczenie i praktycznego wykorzystywania wiedzy (STEAM).

II. Koordynacja działań w zakresie doradztwa zawodowego w regionach dla uczniów, studentów oraz osób dorosłych, w tym podejmowanie działań mających na celu m.in.:

1. monitorowanie działań podejmowanych w regionie w obszarze doradztwa i poradnictwa zawodowego,
2. rozwijanie sieci współpracy i wymiany doświadczeń doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach i placówkach, uczelniach i instytucjach rynku pracy czy też innych instytucjach działających w obszarze edukacji,
3. podnoszenie kompetencji doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach i placówkach, w tym w zakresie przepływu informacji o możliwościach kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego,
4. włączenie pracodawców w doradztwo zawodowe na wszystkich poziomach,
5. wdrożenie rozwiązań pilotażowych, np. kupon doradztwa zawodowego dla uczniów szkół podstawowych i osób dorosłych.

III. Promocja kształcenia zawodowego oraz idei uczenia się przez całe życie, w tym podejmowanie działań mających na celu m.in.:

1. organizację wydarzeń promujących kształcenie zawodowe i uczenie się przez całe życie z udziałem pracodawców,
2. organizację konkursów branżowych wspieranych przez pracodawców i podmioty/ instytucje gospodarcze.

W celu realizacji powyższych zadań WZK za pośrednictwem Biura Koordynacji może zlecać realizację następujących działań: prowadzenie badań i analiz, opracowanie raportów, koncepcji, planów działania dotyczących obszarów zainteresowania WZK wynikających z priorytetów i obszarów oddziaływania zdefiniowanych w Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030. Prace analityczno-badawcze będą ukierunkowane na rozwiązanie konkretnych, zdiagnozowanych problemów występujących w szeroko pojętych obszarze edukacji formalnej i uczenia się nieformalnego. Szczegółowe tematy badań i ich dokładny zakres ustali WZK w efekcie swoich prac. Badania obejmą m. in.:

Badanie jakości kształcenia w publicznych i niepublicznych przedszkolach województwa, wraz z diagnozą przyczyn istnienia białych plam na mapie wychowania przedszkolnego oraz opracowaniem ekspertyzy w zakresie możliwych i efektywnych rozwiązań oraz planu działań zmierzającego do zniwelowania różnic w dostępie do wychowania przedszkolnego. Przygotowana w ramach raportu mapa potrzeb zostanie opublikowana i stanowić będzie narzędzie do podejmowania decyzji w zakresie dalszego wspierania rozwoju edukacji przedszkolnej w regionie.

Badanie różnic w jakości kształcenia w wymiarze terytorialnym i określenie ich przyczyn, stworzenie mapy placówek wymagających wsparcia oraz określenie ich potrzeb w kontekście poprawy jakości edukacji. Badanie obejmie również stopień wykorzystania metod aktywizacyjnych w nauczaniu oraz diagnozę przyczyn problemu niskiego wykorzystania metod aktywizacyjnych w kształceniu ogólnym, zawodowym i pozaformalnym – ocena ilościowa i jakościowa. Badanie będzie punktem wyjścia do zbudowania systemu koordynacji i monitorowania wykorzystania metod aktywizujących przez nauczycieli. Przygotowana w ramach raportu mapa potrzeb zostanie opublikowana i stanowić będzie narzędzie do podejmowania decyzji w zakresie dalszego wspierania rozwoju kształcenia zawodowego w regionie.

Badanie wojewódzkiego rynku usług szkoleniowych w obszarze edukacji pozaformalnej wraz z oceną potencjału instytucjonalnego ze szczególnym uwzględnieniem zielonej i cyfrowej gospodarki. Badanie obejmie również zakres i stopień wykorzystania narzędzi zapewnienia jakości kształcenia, systemów akredytacji/certyfikacji oraz ich ocena ekspercka. Elementem badania będzie także ankietowanie pracodawców z regionu w kontekście ich oceny jakości oferowanych na rynku wojewódzkim usług rozwojowych.

Badanie szkół policealnych w kontekście ich zdolności do zapewnienia kadr dla zielonej i cyfrowej gospodarki (skala działania, potencjał instytucjonalny, diagnoza potrzeb rozwojowych) uzupełnione badaniem losów absolwentów oraz zebraniem opinii maturzystów nt. szkół policealnych. Badanie potrzebne do analizy aktualnej sytuacji regionalnego szkolnictwa policealnego oraz do poprawy jego atrakcyjności.

Skład WZK przedstawia się następująco:

FILAR 1: OŚWIATA:

Departament Edukacji, Nauki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego
Podkarpacki Zespół Placówek Wojewódzkich w Rzeszowie
Kuratorium Oświaty w Rzeszowie
Uniwersytet Rzeszowski
Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza

FILAR 2: GOSPODARKA:

Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego
Departament Gospodarki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego
Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.
Podkarpackie Centrum Innowacji Sp. z o.o.

FILAR 3: ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE:

Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego

FILAR 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE:

Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego

Departament Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu
Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego
Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
FILAR 5: DIALOG SPOŁECZNY:
Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego
Wojewódzka Rada Rynku Pracy
Konwent Powiatów Województwa Podkarpackiego
Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Podkarpackiego

Jest to pierwotny skład WZK powołany Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego w 2022r. Zakłada się, że ramach postępów prac WZK jego skład będzie mógł podlegać okresowym zmianom – tak, aby jak najlepiej odpowiadać na bieżące potrzeby związane z wdrażaniem zaplanowanych w ramach niniejszego Programu działań.

Przewiduje się również, że w strukturach WZK mogą zostać powołane zespoły pracujące nad rozwiązaniami konkretnych problemów w różnych obszarach oddziaływania strategii ZSU 2030. W celu merytorycznego wsparcia pracy tych zespołów zakłada się możliwość powołania grup zadaniowych złożonych (poza członkami WZK) również z pracowników biura koordynacji uzupełnionych w razie potrzeby przez specjalistów i/lub opracowanie szeregu ekspertyz z poszczególnych obszarów oddziaływania poprzez zatrudnienie zewnętrznych konsultantów specjalizujących się w danej dziedzinie lub zlecenie usługi. Wynikające z bieżących potrzeb incydentalne uzupełnianie składu poszczególnych zespołów roboczych o osoby spoza instytucjonalnego składu WZK umożliwi elastyczne reagowanie na bieżące potrzeby bez konieczności uruchamiania czasochłonnej procedury formalnego rozszerzenia składu Zespołu.

WZK będzie zaangażowany w realizację zadań upowszechniających ZSU 2030, wyniki badań i analiz oraz wypracowane w ramach projektu rozwiązania, wspomagać będzie sieciowanie różnych interesariuszy z wielu obszarów tematycznych na poziomie lokalnym, a powołane w jego ramach zespoły będą mogły również zapoznawać się z modelowymi rozwiązaniami wdrożonymi w różnych instytucjach na terenie województwa, kraju i za granicą, w związku z tym przewiduje się organizację tematycznych wizyt studyjnych – krajowych i zagranicznych.

Ponieważ decyzje w ramach WZK podejmowane będą kolegialnie, zakłada się że ostateczne wersje dokumentów wytworzonych w ramach prac Zespołu opracowywane będą techniczne w ramach funkcjonowania Biura Koordynacji, przedstawiane do ostatecznej dyskusji i akceptacji członkom WZK a następnie przedstawiane Zarządowi Województwa lub też innym interesariuszom – adresatom określonych stanowisk Zespołu.

Biuro Koordynacji będzie utworzone w strukturach Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie. Biuro będzie korzystać z doświadczonych zasobów kadrowych WUP, pracownicy posiadający doświadczenie zarówno w obszarze edukacji i kształcenia ustawicznego, doradztwa zawodowego, badań i analiz, informacji i promocji oraz zajmujących się obsługą organizacyjno-techniczną będą oddelegowani do biura na część lub całość etatu. Pracownicy WUP posiadają również wymagane doświadczenie i kwalifikacje związane z wdrażaniem projektów ze względu na pełnienie od kilkunastu już lat przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie roli Instytucji Pośredniczącej dla całości obszaru Europejskiego Funduszu Społecznego wdrażanego na poziomie regionalnym (edukacja, rynek pracy ale też i przedsiębiorczość i adaptacyjność oraz integracja społeczna).

Do zadań Biura będzie należało m. in.:

- 1) integracja interesariuszy z obszaru uczenia się przez całe życie w regionie,
- 2) przygotowywanie propozycji rozwiązań dla kwestii zgłaszanych przez członków WZK,
- 3) obsługa merytoryczna i organizacyjno-techniczna WZK,

- 4) przygotowywanie analiz, rekomendacji regionalnych lub zlecanie ich na zewnątrz,
- 5) aktywność na rzecz realizacji działań własnych regionu związanych z wdrażaniem zaplanowanych w ramach Programu aktywności,
- 6) monitoring realizacji zadań merytorycznych zaplanowanych w ramach wdrażania Programu oraz bieżącej realizacji projektu KPO.
- 7) bieżąca współpraca z MEN w zakresie wdrażania ZSU 2030.
- 8) prowadzenie działań związanych z sprawozdawczością i rozliczaniem projektu KPO finansującego funkcjonowanie WZK.

4. Katalog działań planowanych lub już realizowanych w regionie - według tematów i kierunków działania ZSU 2030

- zgodnie z schematem wynikającym z ZSU 2030 (cz. szczegółowa):

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)							
Obszar oddziaływania I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych							
Temat działania ZSU 2030 (1-25)							
Temat działania 1: Upowszechnienie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych							
Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)							
1.1. wypracowanie i wdrażanie rozwiązań, w tym uwzględniających ICT i AI, w zakresie diagnozowania predyspozycji i umiejętności osób w każdym wieku; 1.2. upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie diagnozowania predyspozycji i umiejętności osób w każdym wieku; 1.3. diagnozowanie potrzeb dotyczących wspomagania rozwoju dzieci i wsparcia rodziny na przykład w zakresie badań przesiewowych, wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, instytucjonalnego, organizacyjnego, prawnego oraz wdrażanie rozwiązań w tym obszarze; 1.4. diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomagania rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze szczególnym uwzględnieniem podmiotowości osoby uczącej się; 1.5. diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomagania rodzin, między innymi poprzez wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, instytucjonalne, organizacyjne, prawne; 1.6. diagnozowanie i wypracowanie rozwiązań służących wsparciu więzi rodzinnych i rodzicielskich							
Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Upowszechnienie badań predyspozycji (psychotesty)	WUP	WUP	Projekt „Orientuj się!”	FEP	2024-2029	1.1-1.6	
Przygotowanie modelu superwizji dla szkolnych doradców zawodowych	WUP + partnerzy	WUP	Projekt	KPO	2024-2026	1.1	
Utworzenie „szkoły ćwiczeń” w Mieście Tarnobrzeg wg modelu ORE	Miasto Tarnobrzeg w partnerstwie z PZPW w Rzeszowie	WUP	Projekt „Tarnobrzaska szkoła ćwiczeń” złożony w naborze konkursowym Działanie 7.12	FEP	2024-2026	1.1-1.6	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 2: Upowszechnienie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 2.1. rozwijanie i upowszechnianie efektywnych metod nauczania i uczenia się prowadzących między innymi do umiejętności: wykorzystywania nabytej wiedzy odpowiednio do celu i sytuacji; stosowania twórczych rozwiązań; utrzymania wysokiej motywacji do uczenia się;
- 2.2. rozwój umiejętności osób w każdym wieku na wszystkich etapach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, w tym:
 - rozwijanie umiejętności zarządzania wiedzą,
 - wykorzystanie ICT i AI w ramach edukacji formalnej,
 - rozwijanie umiejętności programowania w ramach edukacji formalnej, wzmocnienie świadomości i rozwijanie umiejętności wykorzystania technologii AI, w tym rozwijanie i promowanie etyki dotyczącej AI, na przykład w ramach szkolnych programów nauczania i programów studiów,
 - opracowanie i upowszechnienie działań cyfrowych, w tym kursów online, w formatach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami,
 - wypracowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie indywidualizacji nauczania, między innymi poprzez wykorzystanie narzędzi cyfrowych,
 - upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie indywidualizacji nauczania,
 - opracowanie i wdrażanie materiałów dydaktycznych wspierających proces samokształcenia z uwzględnieniem zróżnicowanych możliwości psychofizycznych osób uczących się,
 - rozwijanie publicznej oferty e-materiałów ukierunkowanych na rozwój umiejętności,
 - doskonalenie metod i sposobów oceniania oraz sprawdzania efektów uczenia się,
 - opracowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie monitorowania i zapewniania wysokiej jakości kształcenia osób o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych,
 - stworzenie i rozwijanie ogólnodostępnej bazy zasobów metodycznych do pracy z osobami o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych,
 - wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin w zakresie integralnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego oraz rozwoju więzi,
 - wspieranie dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, w zakresie integralnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego oraz rozwoju więzi międzypokoleniowych,
 - wspieranie umiejętności osób zdolnych w kierunku pełnego wykorzystania ich talentów, które nie jest możliwe w standardowych formach pracy szkolnej,
 - wspieranie środowiska rodzinnego uczniów zdolnych w zakresie rozwijania ich umiejętności i talentów,
 - wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym w zakresie rozwijania umiejętności, w tym wyrównywanie szans dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin o deficytach środowiskowych i ekonomicznych,
 - wspieranie umiejętności osób z różnorodnymi trudnościami w uczeniu się oraz ograniczeniami wynikającymi ze stanu zdrowia fizycznego i psychicznego,
 - wspieranie umiejętności cudzoziemców i obywateli polskich powracających z zagranicy,
 - wspieranie umiejętności osób narażonych na wykluczenie społeczne i zawodowe,
 - wspieranie wychowawczej i społecznej funkcji szkoły,
 - wspieranie wychowawczej, edukacyjnej i więziotwórczej funkcji rodziny;
- 2.3. zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych, w tym zwłaszcza nisko wykwalifikowanych lub z niskimi umiejętnościami podstawowymi, w procesie uczenia się przez całe życie (edukacja formalna, pozaformalna, uczenie się nieformalne i uczenie się w miejscu pracy);
- 2.4. rozwijanie istniejących i tworzenie nowych rozwiązań na rzecz powrotu opiekunów osób zależnych na rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem działań kierowanych do kobiet;
- 2.5. wzmocnienie współpracy instytucji szkolnictwa wyższego i nauki z instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej;
- 2.6. wzmocnienie współpracy międzyuczelnianej na poziomie krajowym i międzynarodowym, w tym mobilności osób uczących się;
- 2.7. popularyzacja nauk ścisłych i przyrodniczych, nauk inżynieryjno-technicznych i sztuki w edukacji formalnej i pozaformalnej, w tym wyposażenie/doposażenie szkół, placówek systemu oświaty, uczelni;
- 2.8. promowanie kooperacji między naukami ścisłymi a naukami społecznymi i humanistycznymi;
- 2.9. popularyzacja wśród dziewcząt i kobiet nauk ścisłych i przyrodniczych oraz nauk inżynieryjno-technicznych jako kierunków kształcenia i specjalizacji zawodowej

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Zbudowanie systemu koordynacji i	WUP + partnerzy	WUP	Projekt własny WUP KPO	KPO	2024-2026	2.1-2.9	

monitorowania działań zmierzających do upowszechnienia stosowania metod aktywizujących w procesie nauczania							
Stworzenie systemu transferu innowacyjnych rozwiązań w obszarze edukacji oraz monitorującego ich wykorzystanie	WUP + partnerzy	WUP	Projekt własny WUP KPO	KPO	2024-2026	2.1-2.9	
Działanie FEPK.07.09 Rozwój kwalifikacji i kompetencji kadr	IP FEP (WUP), operatorzy subregionalni	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	2.3	
Działanie FEPK.07.10 Kształtowanie kompetencji w zakresie robotyki i programowania	IP FEP (WUP), Projekt systemowy realizowany przez Podkarpacki Zespół Placówek Wojewódzkich	WUP	Projekt systemowy FEP	FEP	2021-2029	2.2, 2.7, 2.9	
Działanie FEPK.07.11 Edukacja przedszkolna	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	2.4	
Działanie FEPK.07.12 Szkolnictwo ogólne	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	2.1, 2.2, 2.7, 2.9	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	2.1, 2.2, 2.7, 2.9	
Działanie FEPK.07.14 Wsparcie osób dorosłych w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji i kompetencji	IP FEP (WUP), operatorzy subregionalni	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	2.3	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 3: Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 3.1. wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej, w tym lokalnych instytucji i organizacji, na rzecz aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i prorodzinnej mieszkańców;
- 3.2. wspieranie rodzin w budowaniu rodzinnego kapitału społecznego, w tym realizacji funkcji więziotwórczej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej;
- 3.3. promowanie wartości rodzinnych, społecznych, obywatelskich i kulturowych;
- 3.4. wspieranie tradycyjnych i tworzenie nowych ról społecznych seniorów;
- 3.5. zwiększanie zaangażowania dzieci, młodzieży i osób dorosłych w życie publiczne, w tym:
 - rozwijanie umiejętności dialogu i współpracy,
 - kształtowanie postaw poszanowania dla innych, zaufania oraz rozumienia złożoności kulturowej i historycznej świata,
 - usprawnianie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
 - rozwijanie znajomości oraz umiejętności stosowania w codziennym życiu podstawowych dla obywatela aktów prawnych oraz budowanie świadomości znaczenia prawa dla kształtowania poczucia bezpieczeństwa obywateli i budowania prawidłowych relacji między nimi,
 - rozwijanie i wzmacnianie form aktywności obywatelskiej, między innymi poprzez promowanie wolontariatu,
 - promowanie zaangażowania rodzin na rzecz budowania więzi lokalnych,
 - podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwijanie świadomości narodowej i kulturowej;
- 3.6. wspieranie współpracy instytucji i organizacji zajmujących się rozwojem umiejętności na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Tworzenie Branżowych Centrów Umiejętności (BCU)	Instytucje obszaru edukacji MEN, IBE	IBE	Projekty	KPO	2024-2026	3.1-3.6	
Wirtualna rzeczywistość w poradnictwie zawodowym	WUP	WUP	Projekt	KPO	2024-2026	3.1-3.6	
RAP Steam (Robotyka)	PZPW w partnerstwie z: Politechnika Rzeszowska, WDK w Rzeszowie (Centrum Łukasiewicz), Gmina Grodzisko Dolne	WUP	Projekt	FEP	2024-2029	3.1-3.6	
Upowszechnianie ZSK i ZRK – wsparcie IBE (opisy kwalifikacji, wsparcie instytucji certyfikujących)	WZK	WUP	Program	KPO	2024-2026	3.1-3.6	
Działanie FEPK.08.01 Rozwój zdolności uczniów poza edukacją formalną	IZ / LGD, realizatorzy projektów grantowych	Urząd Marszałkowski - Departament PROW	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	3.1-3.6	
Działanie FEPK.08.02 Zarządzanie	IZ / LGD	Urząd Marszałkowski - Departament PROW	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	3.1, 3.6	

Lokalną Strategią Rozwoju							
Działanie FEPK.08.03 Wsparcie jakości edukacji	IZ / LGD, realizatorzy projektów grantowych	Urząd Marszałkowski - Departament PROW	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	3.1-3.6	
Działanie FEPK.08.04 Wsparcie osób dorosłych w zdobywaniu kompetencji	IZ / LGD, realizatorzy projektów grantowych	Urząd Marszałkowski - Departament PROW	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	3.6	m. in. LOWE

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania II Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 4: Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

4.1. rozwijanie umiejętności przywódczych osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej, w tym:

- rozwijanie umiejętności doboru nowych kadr,
- rozwijanie umiejętności uzewnętrzniania potencjału pracowników,
- zarządzanie procesami podejmowania decyzji i przepływu informacji umożliwiającymi tworzenie uczącej się organizacji,
- rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów;

4.2. wspieranie osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej w realizacji zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi, w tym:

- rozwijanie umiejętności stosowania przepisów prawa oraz tworzenia aktów wewnętrznych,
- rozwijanie umiejętności planowania, pozyskiwania i zarządzania środkami finansowymi,
- rozwijanie umiejętności planowania projektów edukacyjnych, zarządzania projektami krajowymi i zagranicznymi oraz środkami finansowymi tych projektów,
- wsparcie w tworzeniu i udziale w sieciach wsparcia i współpracy na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym,
- rozwijanie umiejętności wykorzystywania rezultatów badań naukowych w procesie planowania pracy instytucji edukacji formalnej i pozaformalnej;

4.3. przygotowanie i rozwój narzędzi monitoringu i ewaluacji we wspieraniu funkcjonowania instytucji edukacji formalnej;

4.4. wspieranie współpracy:

- pomiędzy instytucjami edukacji formalnej,
- instytucji edukacji formalnej z instytucjami edukacji pozaformalnej i pracodawcami, jednostkami samorządu terytorialnego i innymi instytucjami na rzecz rozwijania umiejętności;

4.5. modernizacja/doposażenie/wyposażenie szkół i innych jednostek systemu oświaty oraz uczelni, w tym niwelowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i dydaktycznych w celu zwiększenia dostępności do oferty edukacyjnej dla osób doświadczających ograniczeń w funkcjonowaniu, w szczególności uwarunkowanych niepełnosprawnością;

4.6. stwarzanie warunków do potwierdzania umiejętności osób uczących się, wykraczających poza podstawę programową lub program studiów;

4.7. rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty i podnoszenie jakości praktyk i staży dla kadry zarządzającej w edukacji formalnej;

4.8. upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej kadry zarządzającej

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizuj ące	Przedstawicie le WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Szkolenia dla kadry zarządzającej	Kuratorium oświaty	Kuratorium oświaty	Dokument	Środki zewnętrzne	2024-2026	4.1, 4.2	
Działanie FEPK.07.11 Edukacja przedszkolna	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowyc h	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	4.1-4.5	
Działanie FEPK.07.12 Szkolnictwo ogólne	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowyc h	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	4.1-4.5	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowyc h	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	4.1-4.5	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania II Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 5: Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 5.1. rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania potencjałem umiejętności kadry uczącej, między innymi organizacja pracy kadry uczącej i stwarzanie optymalnych warunków do rozwoju, zarządzanie umiejętnościami kadry uczącej, zarządzanie czasem;
- 5.2. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie stwarzania warunków dla doskonalenia zawodowego w zakresie umiejętności dydaktycznych i metodycznych kadry uczącej, w tym:
 - wspieranie merytoryczne w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzenia zajęć,
 - wspieranie w przygotowaniu programów nauczania i programów studiów,
 - wspieranie w upowszechnianiu metod nauczania sprzyjających kształtowaniu postaw kreatywności i innowacyjności,
 - rozwijanie doradztwa metodycznego;
- 5.3. rozwijanie umiejętności planowania, monitorowania i ewaluacji procesów edukacyjnych;
- 5.4. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w autoewaluacji oraz korzystaniu z jej wyników dla doskonalenia własnej pracy;
- 5.5. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym i radzeniu sobie w takich sytuacjach;
- 5.6. rozwijanie kultury pracy sprzyjającej współpracy i zespołowości oraz interdyscyplinarności, w tym:
 - wzajemne uczenie się,
 - *coaching, tutoring, mentoring*,
 - koleżeńskie obserwacje zajęć,
 - superwizję,
 - korzystanie z różnorodnych metod i źródeł danych służących do oceny pracy i wsparcia kadry uczącej,
 - współpraca z podmiotami zewnętrznymi, w tym z placówkami systemu oświaty;
- 5.7. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w godzeniu życia zawodowego z osobistym;
- 5.8. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w rozwijaniu relacji interpersonalnych ze wszystkimi uczestnikami procesu uczenia, między innymi współpraca międzypokoleniowa, z rodzicami/opiekunami uczniów i środowiskiem lokalnym;

5.9. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w wykorzystaniu ICT i AI w pracy dydaktycznej i wychowawczej

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Działanie FEPK.07.11 Edukacja przedszkolna	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	5.1-5.9	
Działanie FEPK.07.12 Szkolnictwo ogólne	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	5.1-5.9	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	5.1-5.9	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 6: Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych kadr uczących w edukacji formalnej

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 6.1. rozwijanie umiejętności zarządzania własnym rozwojem i karierą zawodową, z uwzględnieniem życia rodzinnego i osobistego;
- 6.2. rozwijanie wsparcia dydaktycznego i metodycznego, w tym:
 - wspieranie merytoryczne w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć,
 - wspieranie w rozwijaniu umiejętności stosowania aktywizujących metod, narzędzi i form nauczania adekwatnych do realizowanych programów nauczania lub programów studiów oraz możliwości i potrzeb osób uczących się,
 - wspieranie w upowszechnianiu metod nauczania i uczenia się sprzyjających kształtowaniu postaw kreatywności i innowacyjności,
 - wspieranie w przygotowaniu programów nauczania i programów studiów,
 - doradztwo metodyczne,
 - coaching, tutoring, mentoring;
- 6.3. upowszechnianie krajowych i międzynarodowych dobrych praktyk pracy dydaktycznej i wychowawczej;
- 6.4. upowszechnianie autoewaluacji oraz korzystania z jej wyników dla doskonalenia własnej pracy;
- 6.5. rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie znajomości i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami w pracy dydaktycznej, w tym z wykorzystaniem ICT i AI;
- 6.6. tworzenie i wzmacnianie formalnych i nieformalnych sieci wsparcia kadry uczącej;
- 6.7. wspieranie w zakresie przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu;
- 6.8. rozwijanie umiejętności podnoszenia kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej osób uczących się;
- 6.9. rozwijanie umiejętności interpersonalnych;
- 6.10. rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym, akademickim i w ich otoczeniu;
- 6.11. rozwijanie umiejętności pracy/współpracy, w tym:
 - z rodzicami/opiekunami uczniów i innych osób uczących się,

- ze społecznością lokalną (mieszkańcami, instytucjami/organizacjami),
- ze zdolnym uczniem, słuchaczem, studentem, doktorantem, uczestnikiem studiów podyplomowych, uczestnikiem pozaszkolnej formy kształcenia ustawicznego,
- z uczniami, słuchaczami, studentami, doktorantami, uczestnikami studiów podyplomowych i uczestnikami pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym,
- z uczniami i rodzicami/opiekunami uczniów zagrożonych przedwczesnym kończeniem nauki,
- z doradcami zawodowymi z publicznych służb zatrudnienia,
- z uczniami, słuchaczami, studentami, doktorantami, uczestnikami studiów podyplomowych i uczestnikami pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego z różnorodnymi trudnościami w uczeniu się oraz ograniczeniami wynikającymi ze stanu zdrowia fizycznego i psychicznego,
- z cudzoziemskimi i powracającymi z zagranicy polskimi uczniami, słuchaczami, studentami, doktorantami, uczestnikami studiów podyplomowych i uczestnikami pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego,
- z osobami dorosłymi;

6.12. wspieranie kadr akademickich w rozwijaniu umiejętności dydaktycznych i metodycznych kierowanych do innych niż studenci grup odbiorców;

6.13. rozwijanie umiejętności w zakresie edukacji włączającej, patriotycznej, prorodzinnej, międzykulturowej, międzypokoleniowej, obywatelskiej, zdrowotnej, ekologicznej i ekonomicznej;

6.14. rozwijanie umiejętności instruktorskiego projektowania form doskonalenia zawodowego, metodyki zdalnego nauczania, między innymi w oparciu o *e-learning*, *blended learning*, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i;

6.15. rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty oraz podnoszenie jakości praktyk i staży;

6.16. upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej kadry uczącej;

6.17. rozwijanie umiejętności planowania projektów edukacyjnych, zarządzania projektami krajowymi i zagranicznymi, a także środkami finansowymi tych projektów;

6.18. wzmocnienie oferty doskonalenia w zakresie rozwijania umiejętności posługiwania się językiem obcym przez kadrę uczącą;

6.19. upowszechnianie tworzenia szkół ćwiczeń;

6.20. wzmocnienie oferty doskonalenia w kontekście potrzeb związanych z zapewnieniem wysokiej jakości edukacji włączającej, na przykład: superwizje, kursy w formule *online*, budowanie zasobów materiałów metodycznych;

6.21. wspieranie działań placówek doskonalenia nauczycieli między innymi w zakresie doradztwa metodycznego, ICT i AI;

6.22. wspieranie w przygotowaniu opisu i włączenia do ZSK kwalifikacji związanych z pracą kadr uczących

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizuj ące	Przedstawicie le WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Szerokie spektrum szkoleń kadry w edukacji formalnej	Kuratorium Organy prowadzące	Kuratorium	Projekt	EFS+/środki zewnętrzne	2024-2026	6.1 – 6.22	
Działanie FEPK.07.11 Edukacja przedszkolna	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowyc h	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	6.2, 6.5, 6.11, 6.13, 6.19, 6.20	
Działanie FEPK.07.12 Szkolnictwo ogólne	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowyc h	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	6.2, 6.5, 6.11, 6.13, 6.19, 6.20	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowyc h	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	6.2, 6.5, 6.11, 6.13, 6.19, 6.20	

Stworzenie systemu transferu innowacyjnych rozwiązań w obszarze edukacji oraz monitorujące go ich wykorzystanie	WUP + partnerzy	WUP	Projekt własny WUP KPO	KPO	2024-2026	6.19	
---	-----------------	-----	------------------------	-----	-----------	------	--

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 7: Wsparcie i rozwijanie procesów nadawania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela i funkcjonowania w zawodzie

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 7.1. rozwijanie ścieżek kształcenia prowadzących do wykonywania zawodu nauczyciela;
- 7.2. rozwijanie możliwości przygotowania do wykonywania zawodu:
 - nauczyciela przedmiotów zawodowych – dla studentów wszystkich kierunków,
 - nauczyciela przedmiotów zawodowych szkolnictwa artystycznego – dla studentów uczelni artystycznych;
- 7.3. wzmocnienie komponentu doradztwa zawodowego dla studentów na kierunkach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela;
- 7.4. monitorowanie, ewaluowanie i doskonalenie procesów przygotowania zawodowego nauczycieli;
- 7.5. zwiększanie atrakcyjności i podnoszenie prestiżu zawodu nauczyciela;
- 7.6. monitorowanie, ewaluowanie i doskonalenie pracy nauczycieli;
- 7.7. prowadzenie badań w obszarze formalnych i nieformalnych uwarunkowań pracy nauczycieli;
- 7.8. rozwijanie umiejętności niezbędnych do właściwego przygotowania kadr uczących w miejscu pracy (instruktorów, opiekunów praktyk)

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Nadawanie uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela	Uczelnie wyższe	Podkarpacka Rada Rektorów Szkół Wyższych	Program	Środki zewnętrzne	2024-2026	7.1-7.8	
Działanie FEPK.07.11 Edukacja przedszkolna	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	7.4	
Działanie FEPK.07.12 Szkolnictwo ogólne	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	7.4	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	7.4, 7.8	

Temat działania 8: Rozwijanie kultury pracy szkoły opartej na współpracy, zespołowości i interdyscyplinarności

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

8.1. wypracowanie i wdrażanie innowacyjnych form, metod i narzędzi pracy kadr uczących w edukacji formalnej, adekwatnych do wyzwań współczesnej edukacji i zmieniającej się roli nauczyciela w zróżnicowanym społeczeństwie;

8.2. adaptacja zawodowa nauczycieli;

8.3. rozwijanie zespołowego charakteru pracy kadr uczących w edukacji formalnej, w tym:

- wzajemne uczenie się od siebie,
- *coaching, tutoring, mentoring*,
- koleżeńskie obserwacje lekcji,
- superwizja;

8.4. korzystanie z różnorodnych metod i źródeł danych służących do oceny efektywności pracy i wsparcia kadr uczących w edukacji formalnej;

8.5. rozwijanie współpracy międzyprzedmiotowej w celu realizacji podstawy programowej;

8.6. rozwijanie umiejętności kadry uczącej w edukacji formalnej i personelu niepedagogicznego w zakresie współpracy z rodzicami/opiekunami uczniów i szerszym otoczeniem społecznym szkoły, współpracy międzypokoleniowej;

8.7. określenie roli i zadań personelu niepedagogicznego wspierającego pracę kadr uczących w edukacji formalnej;

8.8. wspieranie cyfryzacji procesów uczenia, w tym:

- rozwijanie umiejętności w zakresie kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość,
- przygotowanie rozwiązań dla uruchomienia egzaminów w formule *online* oraz multimedialnych zadań egzaminacyjnych,
- rozwijanie i upowszechnianie rozwiązań informatycznych dla wsparcia edukacyjno-specjalistycznego (na przykład: e-świadectwa, aplikacja mobilna dla uczniów pozwalająca przeglądać własne wyniki egzaminów zewnętrznych, system porównywania pracy szkół),
- rozwijanie oferty szkoleniowej dotyczącej wagi pozyskiwania, gromadzenia, analizy, przetwarzania i świadomego wykorzystywania danych oraz budowania świadomości i rozumienia technologii AI

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizuj ące	Przedstawicie le WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Działanie FEPK.07.11 Edukacja przedszkolna	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	8.1-8.8	
Działanie FEPK.07.12 Szkolnictwo ogólne	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	8.1-8.8	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	8.1-8.8	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 9: Rozwijanie umiejętności kadr kształcących i doskonalących kadry uczące w edukacji formalnej

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

9.1. rozbudowa oferty doskonalenia zawodowego kadry kształcącej i doskonalącej z zakresu:

- najnowszych teorii pedagogicznych, psychologicznych, socjologicznych i wyników badań edukacyjnych,
- znajomości i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi i skutecznymi metodami i technikami w pracy dydaktycznej, w tym z wykorzystaniem ICT i AI,
- przygotowania psychologicznego, rozwijania umiejętności interpersonalnych, umiejętności doradczych,
- wypracowania i wdrażania rozwiązań w zakresie rozwijania umiejętności zindywidualizowanej pracy wychowawczej i dydaktycznej,
- dydaktyki akademickiej,
- projektowania kształcenia i doskonalenia nauczyciela z wykorzystaniem instruktażowego projektowania szkoleń, metodyki zdalnego nauczania, między innymi w oparciu o *e-learning*, *blended learning*, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i,
- prowadzenia badań naukowych w obszarze uczenia się;

9.2. wzmacnianie mobilności krajowej i międzynarodowej kadry kształcącej i doskonalącej nauczycieli

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Szkolenia dla nauczycieli i kadry zarządzającej	Placówki doskonalenia nauczycieli oraz firmy szkoleniowe	Kuratorium	Program	Środki własne organów prowadzących na doskonalenie zawodowe nauczycieli	2024-2026	9.1-9.2	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 10: Rozwijanie praktyk i staży krajowych i zagranicznych dla studentów wszystkich kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

10.1. opracowanie i wdrażanie standardów realizacji praktyk i staży;

10.2. wspieranie, w celu organizacji praktyk i staży, współpracy uczelni kształcących do zawodu nauczyciela ze szkołami i innymi jednostkami systemu oświaty, pracodawcami, instytucjami;

10.3. upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej studentów na kierunkach przygotowujących do pracy w zawodzie nauczyciela

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi

Programy dotyczące opracowania standardu praktyk	Uczelnie wyższe, partnerzy społeczno-gospodarczy	Podkarpacka Rada Rektorów Szkół Wyższych	Program	KPO	2024-2026	10.1-10.3	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania IV - Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 11: Wspieranie rodzin w zakresie opieki, wychowania i rozwoju umiejętności

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 11.1. upowszechnienie korzystania ze wsparcia instytucjonalnego w opiece, wychowaniu i rozwoju umiejętności dzieci i młodzieży;
- 11.2. upowszechnienie korzystania ze wsparcia instytucjonalnego w opiece i rozwoju umiejętności dorosłych osób zależnych;
- 11.3. rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla opiekunów dorosłych osób zależnych, w tym wspieranie kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej;
- 11.4. rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla rodziców/opiekunów, w tym wspieranie kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej;
- 11.5. rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla opiekunów dorosłych osób zależnych w zakresie umiejętności niezbędnych do dobrego wykonywania funkcji opiekuńczych;
- 11.6. rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla rodziców/opiekunów w zakresie umiejętności rodzicielskich;
- 11.7. tworzenie i realizacja programów społecznych nakierowanych na wsparcie umiejętności dzieci, młodzieży i dorosłych osób zależnych;
- 11.8. wspieranie rodzin w łączeniu pracy zawodowej i życia rodzinnego oraz osobistego;
- 11.9. rozwijanie istniejących i inicjowanie nowych działań na rzecz ułatwiania powrotu opiekunów osób zależnych na rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb kobiet

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Wykorzystanie potencjału Podkarpackiego Centrum Nauki w promocji edukacji nieformalnej jako istotnego czynnika budowania kultury innowacyjności organizacja warsztatów zajęć pozaszkolnych pikniki naukowe spotkania w szkołach	Wojewódzki Dom Kultury (Podkarpackie Centrum Nauki „Łukasiewicz”)	WUP	Projekt własny	FEP / środki zewnętrzne	2024-2026	11.1	
Działanie FEPK.07.11 Edukacja przedszkolna	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	11.1, 11.8, 11.9	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania IV - Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 12: Wspieranie kadr zarządzających i uczących w edukacji pozaformalnej i wspierających uczenie się nieformalne

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 12.1. rozwijanie umiejętności przywódczych kadr zarządzających, w tym:
 - rozwijanie umiejętności doboru nowych kadr,
 - rozwijanie umiejętności uzewnętrzniania potencjału pracowników,
 - zarządzanie procesami podejmowania decyzji i przepływu informacji umożliwiającymi tworzenie uczącej się organizacji,
 - rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów;
- 12.2. wspieranie realizacji przez kadry zarządzające zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi, w tym:
 - znajomość regulacji prawnych systemu edukacji,
 - umiejętność planowania, pozyskiwania i zarządzania środkami finansowymi,
 - tworzenie i udział w sieciach wsparcia i współpracy (na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym);
- 12.3. przygotowanie i rozwój mechanizmów wykorzystania narzędzi monitoringu i ewaluacji we wspieraniu funkcjonowania instytucji edukacji pozaformalnej;
- 12.4. wspieranie współpracy:
 - pomiędzy instytucjami edukacji pozaformalnej,
 - instytucjami edukacji pozaformalnej z instytucjami edukacji formalnej, pracodawcami i instytucjami rynku pracy;
- 12.5. rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie:
 - stosowania aktów prawnych,
 - umiejętności diagnostycznych i doradczych,
 - umiejętności interpersonalnych,
 - umiejętności dydaktycznych i metodycznych,
 - znajomości i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami w rozwijaniu umiejętności, w tym z wykorzystaniem ICT i AI,
 - instruktażowego projektowania szkoleń, metodyki zdalnego nauczania, między innymi w oparciu o e-learning, blended learning, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i,
 - edukacji włączającej, patriotycznej, prorodzinnej, międzykulturowej, międzypokoleniowej, obywatelskiej, zdrowotnej, ekologicznej i ekonomicznej,
 - projektowania i wdrażania innowacji w obszarze rozwoju umiejętności;
- 12.6. upowszechnianie autoewaluacji i korzystania z jej wyników dla doskonalenia własnej pracy;
- 12.7. rozwijanie umiejętności pracy/współpracy z osobami:
 - zdolnymi,
 - zagrożonymi przedwczesnym kończeniem nauki,
 - o niskim statusie społeczno-ekonomicznym,
 - zamieszkującymi na terenach defaworyzowanych i wykluczonych przestrzennie,
 - z różnorodnymi trudnościami w uczeniu się i ograniczeniami wynikającymi ze stanu zdrowia fizycznego i psychicznego,
 - z imigrantami oraz z obywatelami polskimi powracającymi z zagranicy,
 - ze wszystkich grup niedostosowanych społecznie i wykluczonych społecznie;
- 12.8. rozwijanie oferty, metod i narzędzi pracy z różnymi grupami odbiorców, między innymi poprzez street-working, youth-working, wolontariat, uczenie się seniorów i wykorzystanie potencjału seniorów do wsparcia rozwoju innych grup;
- 12.9. rozwijanie krajowej oraz zagranicznej oferty praktyk i staży, podnoszenie ich jakości;
- 12.10. promowanie udziału w praktykach i stażach;
- 12.11. upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej;
- 12.12. wzmacnianie sieci wsparcia i współpracy kadr uczących;
- 12.13. przygotowanie opisów kwalifikacji związanych z funkcjonowaniem kadr oraz włączanie tych kwalifikacji do ZSK;
- 12.14. rozbudowa oferty doskonalenia zawodowego kadry kształcącej i doskonalącej kadry uczące w edukacji pozaformalnej między innymi z zakresu:
 - najnowszych teorii pedagogicznych (w tym andragogicznych i geragogicznych), psychologicznych, socjologicznych oraz wyników badań na rzecz rozwoju umiejętności i nauczanej dyscypliny,
 - znajomości i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami w pracy dydaktycznej, w tym z wykorzystaniem ICT i AI,
 - przygotowania psychologicznego, pedagogicznego, socjologicznego,
 - rozwijania umiejętności interpersonalnych,
 - dydaktyki akademickiej,
 - projektowania kształcenia i doskonalenia nauczycieli z wykorzystaniem instruktażowego projektowania szkoleń, metodyki zdalnego nauczania, między innymi w oparciu o e-learning, blended learning, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i,
 - prowadzenia badań naukowych w obszarze uczenia się;
- 12.15. upowszechnienie mobilności krajowej i międzynarodowej kadry kształcącej i doskonalącej kadry zarządzające i uczące w edukacji pozaformalnej;
- 12.16. doposażenie/wyposażenie placówek edukacji pozaformalnej, w tym niwelowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i dydaktycznych w celu zwiększenia dostępności do oferty edukacyjnej dla osób doświadczających ograniczeń w funkcjonowaniu, w szczególności uwarunkowanych niepełnosprawnością

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
--	---	--	---	---------------------	-----------------	---------------------------	-------

Diagnoza luk kompetencyjnych wśród kadry zarządzającej i uczącej w edukacji nieformalnej oraz dedykowane programy służące promowaniu nowych trendów technologicznych w edukacji	Podkarpackie Centrum Innowacji	WUP	Projekt, Dokument	Środki zewnętrzne	2024-2026	12.3 12.4 12.6 12.10	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania IV - Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 13: Wspieranie kadr instytucji spoza systemu edukacji formalnej i pozaformalnej (realizujących zadania z zakresu opieki, wychowania i edukacji) w zakresie rozwoju umiejętności

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 13.1. rozwijanie świadomości kadr w zakresie znaczenia własnej pracy dla rozwoju umiejętności odbiorców usług instytucji;
- 13.2. rozwijanie umiejętności pracy/współpracy, w tym:
 - z rodzicami/opiekunami dzieci i młodzieży,
 - ze społecznością lokalną,
 - z osobami i rodzinami o niskim statusie społeczno-ekonomicznym,
 - z osobami z niepełnosprawnościami i ich rodzinami,
 - z osobami z grup niedostosowanych i wykluczonych społecznie i ich rodzinami,
 - z cudzoziemcami i ich rodzinami;
- 13.3. rozwijanie umiejętności intra- i interpersonalnych;
- 13.4. rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów;
- 13.5. rozwijanie współpracy z instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej;
- 13.6. rozwijanie umiejętności w zakresie edukacji prorodzinnej, międzykulturowej, międzypokoleniowej, obywatelskiej, zdrowotnej i ekonomicznej;
- 13.7. rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie umiejętności opiekuńczych, wychowawczych i rozwoju umiejętności;
- 13.8. upowszechnianie autoewaluacji i wykorzystania jej wyników dla doskonalenia własnej pracy;
- 13.9. wspieranie w zakresie własnej kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej, między innymi przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu;
- 13.10. rozwijanie umiejętności w zakresie podnoszenia kondycji

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący i podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Działania informacyjne, networking, wymiana informacji w zakresie budowania potencjalnych partnerstw	WUP oraz partnerzy społeczni o- gospodar czy	WUP	Program	KPO	2024-2026	13.5	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania V - Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy****Temat działania ZSU 2030 (1-25)****Temat działania 14: Wspieranie rozwoju zarządzania kapitałem ludzkim w miejscu pracy**

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 14.1. tworzenie, wdrażanie i monitorowanie strategii zarządzania kapitałem ludzkim;
- 14.2. podnoszenie umiejętności przywódczych kadry zarządzającej w tym:
 - rozwijanie umiejętności doboru nowych kadr,
 - rozwijanie umiejętności uzewnętrzniania potencjału pracowników,
 - zarządzanie procesami podejmowania decyzji i przepływu informacji umożliwiającymi tworzenie uczącej się organizacji,
 - rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów;
- 14.3. podnoszenie umiejętności zarządzania zasobami ludzkimi, w tym zarządzania wiekiem i zarządzania różnorodnością;
- 14.4. rozwijanie istniejących i tworzenie nowych narzędzi do planowania i monitorowania rozwoju zawodowego pracowników oraz ich upowszechnianie wśród pracodawców;
- 14.5. rozwijanie istniejących i tworzenie nowych narzędzi diagnozowania zapotrzebowania na umiejętności w miejscu pracy;
- 14.6. wspieranie kadr zarządzających w tworzeniu warunków do rozwoju umiejętności i optymalnego ich wykorzystania w miejscu pracy;
- 14.7. wspieranie kadr zarządzających w tworzeniu warunków do godzenia życia zawodowego i osobistego, w tym rodzinnego;
- 14.8. wspieranie w inwestowaniu w rozwój umiejętności pracowników;
- 14.9. wspieranie budowania relacji interpersonalnych wśród pracowników;
- 14.10. wspieranie sieci pracowników i promowanie współpracy na poziomie sektora oraz współpracy międzysektorowej;

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizuj ące	Przedstawicie le WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Działanie FEPK.07.08 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyj nych pracowników oraz przedsiębiorc ów	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowyc h	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	14.1-14.3, 14.6-14.9	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania V - Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy****Temat działania ZSU 2030 (1-25)****Temat działania 15: Wykorzystanie wysokoefektywnych praktyk pracy dla rozwoju umiejętności (HPWP)**

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 15.1. upowszechnianie wiedzy na temat metod wykorzystania umiejętności i wysokoefektywnych praktyk pracy;
- 15.2. wspieranie organizacji i kadry zarządzającej we wdrażaniu wysokoefektywnych praktyk pracy uwzględniających umiejętności pracowników, ich potencjał i predyspozycje oraz uwarunkowania osobiste, w tym rodzinne;
- 15.3. upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie wykorzystania umiejętności i wysokoefektywnych praktyk pracy;
- 15.4. zwiększanie zaangażowania pracowników we wdrażanie wysokoefektywnych praktyk pracy

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizuj ące	Przedstawicie le WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Kursy szkolące i doskonalące	Uczelnie wyższe, PCI, RARR, partnerzy społeczno- gospodarczy	Departament UM	Projekty	Środki zewnętrzne	2024-2026	15.-15.4	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania V - Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy****Temat działania ZSU 2030 (1-25)****Temat działania 16: Rozwijanie umiejętności pracowników**

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 16.1. wspieranie motywacji pracowników do rozwoju umiejętności;
- 16.2. promowanie i wspieranie uczenia się w miejscu pracy, w tym:
 - wsparcie w rozpoznawaniu potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego i korzystania z wysokiej jakości tego typu usług,
 - rozwijanie elastycznych form uczenia się, w tym: coachingu, tutoringu, mentoringu pracowniczego;
- 16.3. rozwijanie współpracy pracodawców z instytucjami uprawnionymi do nadawania kwalifikacji, między innymi w zakresie rozwijania innowacyjnych narzędzi oraz rozwiązań do potwierdzania umiejętności i osiągnięć zawodowych pracowników w miejscu pracy, na przykład tzw. microcredentials lub digital badges

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Wspieranie tutoringu w środowisku pracy korzystanie z zasobów starszych pracowników na rzecz szkolenia osób młodych za gratyfikacją	Partnerzy społeczno-gospodarczy	WUP	Program	KPO/Środki zewnętrzne	2024-2026	16.1-16.3	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania VI - Doradztwo zawodowe****Temat działania ZSU 2030 (1-25)****Temat działania 17: Rozwijanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja efektywnego doradztwa zawodowego dzieci, młodzieży i osób dorosłych**

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 17.1. opracowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie diagnozowania predyspozycji, potrzeb zawodowych i zasobów odbiorców usług doradczych;
- 17.2. rozwijanie istniejących i tworzenie nowych metod i narzędzi wykorzystywanych w doradztwie zawodowym, z uwzględnieniem zróżnicowania potrzeb edukacyjnych osób uczących się;
- 17.3. rozwijanie istniejących i tworzenie nowych działań w obszarze doradztwa, możliwych do zastosowania w edukacji formalnej i pozaformalnej, instytucjach rynku pracy i polityki społecznej;
- 17.4. włączanie rodziców/opiekunów uczniów do korzystania z doradztwa zawodowego przy kształtowaniu aspiracji edukacyjnych i zawodowych dzieci;
- 17.5. wdrażanie rozwiązań w zakresie wspierania procesów przejścia pomiędzy etapami kształcenia, w tym przejścia z systemu oświaty do kształcenia na poziomie wyższym oraz wejścia na rynek pracy;
- 17.6. rozwijanie i tworzenie nowych metod i narzędzi do monitorowania i ewaluowania doradztwa;
- 17.7. upowszechnianie korzystania z doradztwa zawodowego na każdym etapie życia, w tym integracja działań w zakresie doradztwa zawodowego realizowanego w instytucjach systemu edukacji oraz rynku pracy

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Wirtualna rzeczywistość w poradnictwie zawodowym	WUP + partnerzy	WUP	Projekt	KPO	2024-2026	17.1-17.7	
Tworzenie nowych biur	Uczelnie wyższe	Podkarpacka Rada Rektorów	Program	Środki zewnętrzne	2024-2026	17.1-17.7	

karier zawodowych		Szkół Wyższych					
Utworzenie sieci współpracy w zakresie rozwoju doradztwa zawodowego	Partnerzy społeczno-gospodarczy	WUP	Program	KPO	2024-2026	17.1-17.7	
Działanie FEPK.07.12 Szkolnictwo ogólne	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	17.7	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	17.7	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)

Obszar oddziaływania VI - Doradztwo zawodowe

Temat działania ZSU 2030 (1-25)

Temat działania 18: Przygotowanie i doskonalenie kadr dla doradztwa zawodowego

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 18.1. przygotowanie kadr do realizacji doradztwa zawodowego kierowanego do zróżnicowanych grup odbiorców;
- 18.2. wspieranie w przygotowaniu opisu i włączenia do ZSK kwalifikacji związanych z pracą doradcy zawodowego;
- 18.3. doskonalenie zawodowe doradców zawodowych, w tym upowszechnianie korzystania z różnorodnych metod, narzędzi i źródeł danych wspierających realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego;
- 18.4. wspieranie w zakresie kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej doradców, między innymi przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu;
- 18.5. rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty oraz podnoszenie jakości praktyk i staży dla doradców zawodowych;
- 18.6. rozwijanie narzędzi internetowych wspierających realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego;
- 18.7. rozwijanie istniejących i tworzenie nowych sieci doradców zawodowych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
- 18.8. koordynowanie, na poziomie regionalnym i lokalnym, usług z zakresu doradztwa zawodowego świadczonych przez różne podmioty (na przykład szkoły, urzędy pracy)

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Projekt WUP Orientuj się!	WUP	WUP	Projekt	FEP	2024-2029	18.1-18.8	
Studia w tym studia podyplomowe	Uczelnie wyższe MEN	WUP	Program	FERS	2024-2026	18.1-18.8	
Przygotowanie modelu superwizji dla szkolnych doradców zawodowych	WUP + partnerzy	WUP	Projekt	KPO	2024-2026	18.1-18.8	
Cykliczne szkolenia dla doradców zawodowych z PUP	WUP, partnerzy społeczno-gospodarczy	WUP	Program	FP	2024-2026	18.1-18.8	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania VI - Doradztwo zawodowe****Temat działania ZSU 2030 (1-25)****Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym****Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)**

- 19.1. rozwijanie systemu prognozowania zapotrzebowania na umiejętności, kwalifikacje i zawody, w tym:
- rozwijanie istniejących i tworzenie nowych rozwiązań organizacyjnych,
 - integracja i rozbudowa istniejących oraz tworzenie nowych metod i narzędzi diagnozowania,
 - opracowanie i wdrażanie standardów przetwarzania informacji, wynikających z diagnoz bieżących i analiz megatrendów, wyników badań przekrojowych oraz modelowania prorozwojowego, z uwzględnieniem różnic terytorialnych;
- 19.2. rozwijanie systemu informowania o aktualnym i przyszłym zapotrzebowaniu na umiejętności, kwalifikacje i zawody;
- 19.3. rozwijanie istniejących i tworzenie nowych rozwiązań w zakresie monitorowania karier absolwentów

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Projekt innowacyjny „Blender danych”	WUP PUP GUS ZUS Uczelnie wyższe Ministerstwo	WUP	Projekt	Środki zewnętrzne	2024-2026	19.1-19.3	
Monitorowanie karier absolwentów	IBE, Uczelnie wyższe	WUP	Dokument	Środki zewnętrzne	2024-2026	19.1-19.3	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania VII: Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną****Temat działania ZSU 2030 (1-25)****Temat działania 20: Rozwijanie współpracy pomiędzy pracodawcami a instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej****Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)**

- 20.1. rozwijanie istniejących i tworzenie nowych form współpracy na każdym etapie kształcenia, szkolenia i egzaminowania;
- 20.2. wspieranie rozwiązań organizacyjnych i finansowych, w tym:
- wspieranie instytucji i organizacji wzmacniających współpracę między pracodawcami a instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej,
 - opracowanie i wdrażanie, we współpracy z branżowymi organizacjami pracodawców, rozwiązań systemowych rozwijających współpracę, między innymi poprzez organizację branżowych konkursów umiejętności zawodowych;
- 20.3. promowanie istniejących i tworzenie nowych rozwiązań motywujących pracodawców do zwiększania zakresu współpracy z instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej;
- 20.4. wykorzystanie platform edukacyjnych uwzględniających wymianę informacji pomiędzy pracodawcami a instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej;
- 20.5. wspieranie pracodawców w przygotowywaniu opisów kwalifikacji rynkowych oraz włączanie kwalifikacji rynkowych do ZSK;
- 20.6. wspieranie pracodawców, w tym instruktorów i opiekunów praktyk, w zakresie przygotowania do pracy z uczniem lub studentem realizującym kształcenie praktyczne w rzeczywistych warunkach pracy

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Utworzenie sieci współpracy	Partnerzy społeczno-gospodarczy	WUP	Program	KPO	2024-2026	20.1-20.6	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	20.1-20.6	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania VII: Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną****Temat działania ZSU 2030 (1-25)**

Temat działania 21: Rozwijanie jakościowe i ilościowe praktyk i staży krajowych i zagranicznych dla osób uczących się w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 21.1. rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty oraz podnoszenie jakości praktyk i staży;
- 21.2. promowanie udziału w praktykach i stażach;
- 21.3. upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Programy dotyczące opracowania standardu praktyk i staży	Uczelnie wyższe, partnerzy społeczno-gospodarczy	WUP	Program	KPO	2024-2026	21.1-21.3	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	21.1-21.3	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania VII: Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną****Temat działania ZSU 2030 (1-25)**

Temat działania 22: Rozwijanie jakościowe i ilościowe praktyk i staży krajowych i zagranicznych dla kadry kształcącej

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 22.1. rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty oraz podnoszenie jakości praktyk i staży;
- 22.2. promowanie udziału w praktykach i stażach;
- 22.3. upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciele WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Programy dotyczące opracowania standardu praktyk i staży	Uczelnie wyższe, partnerzy społeczno-gospodarczy	WUP	Program	KPO	2024-2026	22.1-22.3	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	22.1-22.2	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania VII: Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną****Temat działania ZSU 2030 (1-25)****Temat działania 23: Rozwijanie zaplecza technicznego, dydaktycznego i instytucjonalnego kształcenia zawodowego uwzględniającego rzeczywiste warunki pracy**

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 23.1. wspieranie rozwoju zaplecza instytucjonalnego dla celów badawczych i rozwojowych kształcenia zawodowego;
- 23.2. doposażenie/wyposażenie, we współpracy między innymi z pracodawcami, pracowni i warsztatów kształcenia zawodowego dla:
- szkolnictwa branżowego,
 - szkolnictwa wyższego,
- w tym: niwelowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i dydaktycznych w celu zwiększenia dostępności do oferty edukacyjnej dla osób doświadczających ograniczeń w funkcjonowaniu, w szczególności uwarunkowanych niepełnosprawnością;
- 23.3. tworzenie i rozwój centrów kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego na potrzeby uczniów, studentów i pracowników oraz innych osób uczących się

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Tworzenie Branżowych Centrów Umiejętności (BCU)	Instytucje obszaru edukacji MEN, IBE	IBE	Projekty	KPO	2024-2026	23.1-23.3	
Działanie FEPK.07.13 Szkolnictwo zawodowe	IP FEP (WUP), beneficjenci projektów konkursowych	WUP	Projekty konkursowe FEP	FEP	2021-2029	23.2	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII)**Obszar oddziaływania VIII: Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności****Temat działania ZSU 2030 (1-25)****Temat działania 24: Integracja edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego**

Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania)

- 24.1. rozwijanie i promowanie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, w tym:
- rozwijanie oferty kwalifikacji na wszystkich poziomach PRK,
 - rozwijanie oferty kwalifikacji na 5. poziomie PRK w ramach szkolnictwa branżowego i wyższego,
 - rozwijanie innowacyjnych narzędzi związanych z umiejętnościami, kwalifikacjami, zawodami, w tym wykorzystujące: machine learning, big data,
 - rozwijanie i promowanie walidacji i certyfikowania, w tym digitalizacji etapowego gromadzenia i uznawania osiągnięć,
 - upowszechnianie ZSK wśród pracodawców, instytucji rynku pracy i pracowników,
 - wzmacnianie koordynacji ZSK dla zapewnienia spójności jego podsystemów,
 - wzmacnianie współpracy regionalnej i ponadregionalnej w zakresie rozwoju ZSK;
- 24.2. rozwijanie i promowanie Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, w tym:
- rozwijanie i zwiększanie funkcjonalności ZRK,
 - uzupełnianie informacji o kwalifikacjach włączonych do ZSK i instytucjach z nimi powiązanych;
- 24.3. rozwój i promocja Bazy Usług Rozwojowych (BUR)

Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Rozwijanie i promowanie zintegrowanego systemu kwalifikacji (ZSK)	MEN IBE	IBE	Program	KPO	2024-2026	24.1-24.3	

Obszar oddziaływania ZSU 2030 (I-VIII) Obszar oddziaływania VIII: Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności							
Temat działania ZSU 2030 (1-25) Temat działania 25: Rozwijanie doradztwa walidacyjnego oraz potwierdzania efektów wcześniejszego uczenia się (RPL) na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym							
Kierunki działań ZSU 2030 (dla danego tematu działania) 25.1. upowszechnianie założeń i celów potwierdzania efektów wcześniejszego uczenia się; 25.2. wdrażanie i upowszechnianie możliwości potwierdzania efektów uczenia się nabytych w ramach edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego; 25.3. rozwijanie doradztwa walidacyjnego; 25.4. włączanie pracodawców w proces walidacji; 25.5. promowanie możliwości powrotu do edukacji formalnej; 25.6. tworzenie sieci współpracy pomiędzy instytucjami certyfikacyjnymi a instytucjami rozwijającymi umiejętności							
Działanie (nazwa, krótki opis, spodziewane efekty)	Podmiot realizujący podmioty współrealizujące	Przedstawiciel WZK koordynujący działanie	Realizacja w ramach: (projekt, program, dokument)	Źródło finansowania	Czas realizacji	Kierunek działań ZSU 2030	Uwagi
Tworzenie sieci współpracy pomiędzy instytucjami certyfikującymi	Partnerzy społeczno-gospodarczy, Branżowe Centra Umiejętności, Sektorowe Rady ds. Kompetencji	WUP	Program	KPO	2024-2026	25.1-25.6	

5. Opis systemu i narzędzi monitorowania i ewaluacji Programu

Monitoring realizowanych działań i planowanych do osiągnięcia celów niniejszego Programu realizowany będzie systematycznie w ramach bieżącego funkcjonowania Biura Koordynacji WZK powołanego w wyniku realizacji Projektu KPO. Pracownicy Biura odpowiadający za poszczególne obszary wdrażania projektu KPO odpowiedzialni będą również za monitoring rzeczowy i finansowy podległych im elementów. W ramach kwartalnych sprawozdań realizowanych w ramach projektu KPO przygotowywane będą szczegółowe informacje dotyczące postępów wdrażania części zaplanowanych w Programie przedsięwzięć, które będą przedstawiane członkom WZK. Zakłada się, że spotkania WZK odbywały się będą cyklicznie, nie rzadziej niż raz na kwartał. Zakłada się możliwość realizowania spotkań Zespołu w formule zdalnej. Monitoring postępów we wdrażaniu poszczególnych elementów Zoperacjonalizowanego Programu Wdrażania ZSU 2030 będzie bezpośrednio powiązany z monitorowaniem postępów wdrażania projektu KPO i będzie się składał m.in. z następujących elementów:

- regularnego monitorowania i kontroli ryzyka związanego z realizacją zaplanowanych w Zoperacjonalizowanym Programie działań,
- rzetelnego i terminowego raportowania postępu prac,
- prawidłowej komunikacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie poszczególnych elementów Programu, pomiędzy członkami WZK oraz pomiędzy innymi projektami powiązanymi,
- utrzymywanie relacji z interesariuszami działań przez cały okres wdrażania Programu,
- diagnostyki i analizy koncepcji wdrożenia i upowszechnienia zadań zaplanowanych w ramach Programu,

- śledzenia parametrów, celów, zadań i terminów wynikających z zaplanowanych w ramach Programu działań,
- podejmowania działań mających na celu dostosowywanie zapisów Programu do zmieniającej się społeczno-gospodarczej regionu oraz wyników prowadzonego monitoringu.

W ramach corocznej konferencji podsumowujące postępy we wdrażaniu projektu KPO planowane jest również prezentowanie szerszej publiczności szczegółowych informacji dotyczących postępów we wdrażaniu zaplanowanych w ramach Programu działań wdrożeniowych dotyczących poszczególnych Obszarów oddziaływania ZSU 2030.

Szczegółowo system monitorowania i ewaluacji ZPW ZSU 2030 przewiduje zbieranie informacji o działaniach podejmowanych na terenie województwa podkarpackiego w ośmiu obszarach oddziaływania ZSU 2030. Informacje o planowanych działaniach wpisujących się w priorytety ZSU będą na bieżąco zbierane przez Biuro Koordynacji WZK za pośrednictwem członków WZK i przyporządkowane do poszczególnych Obszarów oddziaływania ZSU 2030. Raz do roku przewiduje się zbieranie informacji o stanie realizacji działań w poszczególnych obszarach i pomiar syntetycznych wskaźników obrazujących postępy we wdrażaniu ZSU 2030 w regionie. Dla każdego obszaru przewiduje się monitorowanie wskaźnika produktu mierzącego liczbę realizowanych w danym obszarze projektów, wskaźnika nakładów finansowych w obszarze oraz wskaźnika rezultatu mierzącego liczbę wspartych instytucji lub uczestników (w zależności od typu realizowanych projektów). Przykładowo dla Obszaru I ZSU 2030 przewiduje się monitorowanie następujących wskaźników:

- Liczba projektów ukierunkowanych na rozwój umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych [szt.],
- Wartość projektów ukierunkowanych na rozwój umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych [PLN],
- Liczba podmiotów, które wdrożyły rozwiązania rozwijające umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych [szt.].

Analogiczne wskaźniki będą mierzone dla pozostałych obszarów ZSU 2030. Przewidywany zestaw 24 wskaźników będzie monitorować postępy we wdrażaniu ZSU w poszczególnych obszarach oraz wskazywać obszary niedoinwestowane lub obszary gdzie rezultaty są niewystarczające, a tym samym stanowić podstawę do podejmowania strategicznych decyzji zmierzających do poprawy sytuacji.

Ponadto system ZPW ZSU 2030 przewiduje monitorowanie regionalnych wskaźników rezultatu długoterminowego skorelowanych z obszarami oddziaływania ZSU. Przede wszystkim dotyczy to wybranych wskaźników dla Obszaru tematycznego 2. Kapitał ludzki i społeczny, Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030. Wskaźniki na które powinna mieć wpływ realizacja projektów ujętych w ZPW to między innymi:

- Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu [%]
- Odsetek ludności w wieku 15 lat i więcej posiadający wykształcenie wyższe [%],
- Udział absolwentów szkół branżowych 1 stopnia w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (szkół branżowych 1 stopnia, techników i liceów ogólnokształcących) [%],
- Udział absolwentów techników w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (szkół branżowych 1 stopnia, techników i liceów ogólnokształcących) [%].

W ramach systemu monitorowania ZPW ZSU 2030 przewiduje się również przeprowadzenie badań ewaluacyjnych oceniających skuteczność zrealizowanych działań oraz ich adekwatność w stosunku do planowanych do osiągnięcia celów ZSU 2030. Badania te zostaną zrealizowane w 2026r. pod koniec okresu wdrażania projektu KPO dotyczącego funkcjonowania Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji i stanowić będą podstawę modyfikacji sposobu jego działania po wdrożeniu rozwiązań systemowych umożliwiających jego istnienie po zakończeniu realizacji projektu KPO.

Zaplanowane w regionie działania związane ze Zoperacjonalizowanym Programem Wdrażania ZSU 2030 realizują również założenia opracowanego w 2022r. przez Ministerstwo Edukacji i Nauki „*Planu działań w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego na lata 2022-2025*”. Regionalne działania związane są przede wszystkim z realizacją Celu szczegółowego 5 *Planu* – „Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego i uczenia się przez całe życie w regionach we współpracy z samorządami wojewódzkimi i partnerami społecznymi”.

W ramach powyższego celu zaplanowana została koordynacja polityki uczenia się przez całe życie w regionach, czemu służy powołany w 2022r. i funkcjonujący w województwie podkarpackim Wojewódzki Zespół Koordynacji. Ponadto, zaplanowane w *Planie* projekty rozwojowe dla kształcenia zawodowego również przewidziane są do realizacji w ramach Zoperacjonalizowanego Programu Wdrażania ZSU 2030, poprzez wdrożenie szeregu działań projektowych w ramach konkursów finansowanych ze środków Programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 (FEP). Wsparcie tego typu realizowane jest w ramach Działania 7.13 FEP „Szkolnictwo zawodowe”, jak również Działów 7.09 „Rozwój kwalifikacji i kompetencji kadr” i Działanie 7.14 „Wsparcie osób dorosłych w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji i kompetencji” – te dwa działania realizują dofinansowanie usług rozwojowych w oparciu o Bazę Usług Rozwojowych.

6. Działania wspierające, koordynacja, upowszechnianie (ze szczególnym uwzględnieniem działań realizowanych w ramach KPO)

W ramach realizacji projektu finansowanego ze środków KPO dotyczącego funkcjonowania Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji przewiduje się realizację następujących zadań na rzecz wspierania polityki edukacyjnej województwa, koordynacja zadań w zakresie doradztwa zawodowego, promocja kształcenia zawodowego oraz idei uczenia się przez całe życie:

Obszar – Wspieranie polityki edukacyjnej regionu (województwa) na potrzeby przygotowania kadr dla gospodarki regionu i uczenia się przez całe życie.

1. Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania działań zmierzających do upowszechnienia stosowania metod aktywizujących w procesie nauczania

Celem działania jest sieciowanie nauczycieli, trenerów, edukatorów wokół idei upowszechnienia stosowania metod aktywizacyjnych w procesie nauczania formalnego i pozaformalnego. Metody aktywizujące mogą (i powinny) być wykorzystywane na każdym etapie edukacji formalnej, pozaformalnej jak i w uczeniu się nieformalnym. W ramach działania powstanie Rada Koordynacji Upowszechniania Metod Aktywizacyjnych oraz sieć współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie aktywnych metod nauczania w ramach kształcenia formalnego i pozaformalnego, stanowiące element systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań

na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

Działanie stanowi odpowiedź na problem zdiagnozowany m.in. w ewaluacji *Ocena wpływu wsparcia w zakresie edukacji przedszkolnej oraz kształcenia ogólnego. Raport Końcowy*. Rzeszów 2021, tj. niski poziom wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie nauczania oraz stosowania metod aktywizujących przez nauczycieli. Stwierdzono, że nauczyciele nie stosowali w wystarczającym stopniu aktywizujących metod nauczania ze względu na dezaktualizację wiedzy, brak odpowiednich narzędzi, w tym scenariuszy lekcji, pomocy dydaktycznych.

Zatem działania podejmowane indywidualnie przez szkoły czy organy prowadzące w tym w ramach projektów dofinansowanych z EFS okazały się niewystarczające. W związku z powyższym zasadne wydaje się podjęcie skoordynowanych działań strategicznych w tym obszarze na poziomie województwa przy czym działania te muszą mieć szeroką akceptację środowisk edukacyjnych.

W celu włączenia głównych interesariuszy w system koordynacji przewiduje się utworzenie Rady Koordynacji Upowszechniania Metod Aktywizujących złożonej z przedstawicieli szkolnictwa formalnego i pozaformalnego i zaangażowanie jej we wszystkie etapy niniejszego działania, wchodzącej w strukturę WZK.

W ramach działania w pierwszej kolejności przewiduje się realizację badań dokładnie określających przyczyny niskiego wykorzystania metod aktywizacyjnych (zaplanowane w Zadaniu nr 1). Kolejnym krokiem będzie opracowanie koncepcji upowszechniania metod aktywizujących na podstawie otrzymanych wyników badań, wykonane przez ekspertów z tej dziedziny. Wyniki badań i propozycje rozwiązań eksperckich będą konsultowane w środowisku nauczycieli i trenerów w trakcie konferencji i seminariów metodologicznych, warsztatów, lekcji pokazowych, itp. Realizacja tych działań skierowana będzie na utworzenie jednej sieci współpracy w zakresie aktywnych metod nauczania w ramach kształcenia formalnego i pozaformalnego. Sieć będzie składała się z nauczycieli kształcenia formalnego zarówno ogólnego jak i zawodowego, trenerów edukacji nieformalnej, pracowników naukowych uczelni, edukatorów, szkoleniowców, instruktorów, wyłonionych spośród uczestników seminariów. Materiały do pracy sieci będą opracowywane przez zewnętrznych ekspertów wraz z koncepcją upowszechniania metod aktywizacyjnych – specjalistów w dziedzinie nauczania metodami aktywizacyjnymi. Eksperti ci będą również prowadzić seminaria. Moderatorem sieci będzie animator powiatowej sieci animacji i wsparcia kształcenia ogólnego, zawodowego i ustawicznego, który będzie sporządzał kwartalne raporty z funkcjonowania sieci. Powstała sieć utworzy środowisko osób mocno zaangażowanych i zainteresowanych edukacją formalną i nieformalną i docelowo stanie się elementem systemu koordynacji i monitorowania działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych. Sieć będzie na bieżąco informowana o działaniach WZK i włączana we wszelkie podejmowane przez WZK inicjatywy oraz angażowana w szersze działania wykraczające poza upowszechnianie metod aktywizacyjnych. Każde seminarium założone w ramach działania będzie składało się z dwóch części – jednej ogólnej dotyczącej informowania o WZK oraz jego inicjatywach prowadzone przez animatora powiatowej sieci animacji i wsparcia kształcenia ogólnego, zawodowego i ustawicznego przy możliwym współudziale pracownika biura koordynacji lub członka/członków WZK oraz części merytorycznej prowadzonej przez eksperta zewnętrznego dotyczącej metod aktywizacyjnych czyli idei przyciągającej członków sieci do udziału w niej. Zakłada się, że narzędzia badawcze opracowane na użytek badania będą wykorzystane do monitorowania stopnia wykorzystania metod aktywizujących w kolejnych latach realizacji projektu.

2. Utworzenie Podkarpackiej Rady Rektorów Szkół Wyższych

Celem działania jest zainicjowanie i wzmocnienie współpracy regionalnych uczelni wyższych z instytucjami edukacyjnymi w tym szkolnictwa zawodowego oraz pozaformalnego oraz włączenie szkolnictwa wyższego w procesy zmierzające do upowszechnienia uczenia się nieformalnego.

Planowane jest powołanie forum współpracy przedstawicieli funkcjonujących na terenie województwa uczelni wyższych – zarówno publicznych jak i niepublicznych - w formie Podkarpackiej Rady Rektorów Szkół Wyższych. Zgodnie z szerokim zakresem oddziaływania przewidzianym w ZSU 2030 działania będą mogły być ukierunkowane zarówno na odbiorców oferty uczelni wyższych – studentów, jak i umożliwią realizację działań dotyczących kadry dydaktycznej uczestniczących instytucji.

Zadania członków Podkarpackiej Rady Rektorów Szkół Wyższych nie będą tożsame z zadaniami członków WZK oraz BK, w związku z czym nie będzie zachodziło ryzyko podwójnego finansowania. W skład WZK będzie wchodził przedstawiciel Rady Rektorów, który w ramach WZK reprezentował będzie stanowisko Rady. Rolą Rady będzie określanie zadań z obszaru szkolnictwa wyższego, które następnie będą konsultowane w ramach WZK.

Zadaniem Rady będzie wypracowywanie propozycji modyfikacji programów kształcenia wyższego we współpracy z pracodawcami i instytucjami rynku pracy, co zapewni lepsze dostosowanie oferty kształcenia do aktualnych potrzeb regionalnego rynku pracy.

Szeroko pojętym zadaniem Rady będzie zaangażowanie uczelni w działania wdrażające ZSU w obszarze szkolnictwa wyższego.

Zakłada się przykładowo możliwość animowania funkcjonowania Rady w kierunku np. nawiązywania współpracy przedstawicieli uczelni z kluczowymi pracodawcami regionu (zwłaszcza w obszarze inteligentnych specjalizacji zgodnych z Regionalną Strategią Innowacji) mających na celu zaangażowanie przedstawicieli gospodarki w opiniowanie przyjmowanych programów nauczania, sylabusów itp. (np. w ramach uczestnictwa kluczowych pracodawców w określonych w ustawie o szkolnictwie wyższym radach uczelni). Możliwe byłoby również przykładowe opracowanie standardu dotyczącego informowania przez uczelnie o osiągnięciach zawodowych swoich najzdolniejszych absolwentów (za zgodą i we współpracy z samymi zainteresowanymi – nie są to zadania w żaden sposób zbieżne z realizowanym obecnie krajowym programem monitorowania ekonomicznych losów absolwentów).

Kolejnym zadaniem Rady będzie wypracowanie we współpracy z pracodawcami standardu staży i praktyk zawodowych pozwalających przyszłym absolwentom płynnie przechodzić z poziomu kształcenia na poziom zatrudnienia. W ramach funkcjonowania Rady opracowane protokoły stanowiące podstawę do dalszego podejmowania kierunkowych decyzji przez WZK.

Osoby zaangażowane w pracę Rady to przede wszystkim ich członkowie – przedstawiciele uczelni. Zakłada się zaproszenia do pracy w ramach Rady przedstawicieli wszystkich uczelni państwowych i prywatnych mających siedzibę na terenie województwa podkarpackiego. Rada wyłoni własnego przedstawiciela (wraz z zastępcą), którzy oficjalnie poszerzą skład WZK (o ile nie będą oni reprezentowali uczelni wchodzących dotychczas w skład WZK). W tym między innymi obszarze zakładana jest autonomia funkcjonowania Rady, która sama wybierze swojego kandydata a nie będzie on odgórnie narzucony przez władze regionu konstytuujące powołany skład WZK. Warunki funkcjonowania Rady określać będzie regulamin.

Zakłada się, że Rada podejmowała będzie również tematy wykraczające poza wymiar kształcenia formalnego, wpisując się w założenia koordynacyjnej roli WZK, co spowoduje otwarcie dyskusji o formie i sposobie zwiększenia znaczenia udziału uczelni wyższych w edukacji pozaformalnej i nieformalnej tak aby uzupełnić rozbieżności między efektami kształcenia i szkolenia formalnego a potrzebami szybko zmieniającego się społeczeństwa i rynku pracy. Przykładem tematu którym ma się zająć PRRSW, jest udział uczelni wyższych Podkarpacia w tworzeniu ekosystemu mikropoświadczeń zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 22 czerwca 2022

r. w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności. Kolejnym tematem jest zaangażowanie uczelni województwa w rozwój i tworzenie treści elearningowych na wzór platform edX czy Future Learn, które stanowią niespotykaną szansę na rozwój nieformalnego uczenia się.

Działania Rady będą mogły stanowić m.in. regionalne zaplecze oraz źródło potencjalnych wniosków i zagadnień dla Konferencji funkcjonujących na poziomie krajowym, tj. Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych (KRePUZ) czy też Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich (KRZaSP). Obecnie na terenie województwa podkarpackiego swoje siedziby lub filie posiada 19 uczelni wyższych (za portalem www.uczelnie.pl) natomiast przykładowo - w ramach funkcjonowania KRASP Podkarpacie reprezentują jedynie 3 uczelnie.

Wszystkie zaplanowane powyżej działania związane z obszarem szkolnictwa wyższego nie będą w żadnym stopniu naruszać szeroko pojętej autonomii uczelni.

3. Animowanie współpracy szkolnictwa zawodowego z otoczeniem społecznym

Celem działania jest inicjowanie i pogłębianie współpracy szkolnictwa zawodowego z otoczeniem społecznym a w szczególności z pracodawcami. Powstałe w ramach działania branżowe sieci współpracy oparte w miarę możliwości o klastry będą stanowiły element systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego.

Problem który ma rozwiązać działanie to ciągle niewystarczający poziom współpracy szkół zawodowych z otoczeniem społecznym, a w szczególności z pracodawcami. Z raportu badania „Współpraca biznesu ze szkołami o profilu zawodowym

– porównanie opinii podkarpackich pracodawców i przedstawicieli szkół” wynika, że blisko 70% pracodawców nie współpracowało w żaden sposób ze szkołami w ciągu ostatnich 3 lat. Inicjatorem współpracy jest w większości przypadków szkoła (75,8%), znacznie rzadziej pracodawca (17,9%), zaś organizacja branżowa pracodawców, np. klaster jedynie w 0,8% przypadków była inicjatorem współpracy. Współpraca ogranicza się często do przyjmowania uczniów na praktyki i staże (40% pracodawców wskazało wyłącznie te formy współpracy). Wszyscy przedstawiciele szkół wskazali, że problemem jest przyjęcie na praktyki/staże oczekiwanej przez szkołę liczby uczniów.

Odpowiedzią na ten problem będzie działanie ukierunkowane na sieciowanie szkół zawodowych i pracodawców według branż z uwzględnieniem udziału klastrów branżowych w celu intensyfikacji i zacieśnienia obszarów ich współpracy. Przewiduje się organizację wydarzeń (m. in. konferencji, seminariów, spotkań, itp.) integrujących środowisko szkół zawodowych i otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności pracodawców, na różnych poziomach - od lokalnego do wojewódzkiego. Przewidywanym efektem działań będzie rozwój klastrów branżowych oraz zwiększenie ich zaangażowania w system kształcenia zawodowego. Podejmowane działania będą miały na celu również zachęcanie do zakładania nowych klastrów branżowych w oparciu o powstałe sieci współpracy. W ramach spotkań o charakterze roboczym przewiduje się włączenie przedstawicieli pracodawców i uczelni w proces pracy zespołów przedmiotowych opracowujących programy nauczania przedmiotów zawodowych, a sieciowanie zespołów przedmiotowych z wielu szkół kształcących na potrzeby danej branży, zapewni efekt skali i przeniesie poziom dopasowania programów z poziomu szkoły na poziom branży. W ramach działania zakłada się również wypracowanie standardów staży uczniowskich dla poszczególnych branż, zapewniających najwyższą jakość kształcenia i jednocześnie budujących pozytywny wizerunek podkarpackiej gospodarki. Wzorcowe rozwiązania będą upowszechniane. Zakładane jest także nawiązanie i zacieśnienie współpracy szkół zawodowych oraz innych instytucji kształcenia zawodowego z Sektorowymi Radami Kompetencji, tak aby szkoły z województwa poznały oczekiwania pracodawców z danej branży, a jednocześnie szkoły będą miały możliwość przekazania

informacji zwrotnej dla Rad jakie warunki muszą być spełnione aby szkoły mogły wypełniać oczekiwania pracodawców. Możliwe jest też sieciowanie oraz współpraca szkół, klastrow, instytucji i organizacji w zakresie identyfikowania potrzeb rynku pracy i korzystania z rozwiązań, jakie daje Zintegrowany System Kwalifikacji. Działania skierowane będą również w celu zwiększenia jakości oferty szkolnictwa policealnego – dobrze rozwinięte i atrakcyjne szkolnictwo policealne może być ważnym elementem istotnie zwiększającym dopasowanie kompetencji mieszkańców regionu do potrzeb gospodarki. Może być też dobrym etapem przygotowawczym do podjęcia studiów wyższych np. osoba która nie dostała się na stomatologię może podjąć kształcenie policealne na kierunku asystent stomatologiczny. Może ograniczyć skutki złych wyborów edukacyjnych – tj. łatwiej zrezygnować ze szkoły policealnej niż ze studiów w przypadku gdy realia zawodu okażą się rozczarowujące.

Opracowane standardy, programy i inne dokumenty będą udostępnione na stronie internetowej WZK oraz promowane w trakcie szeregu regionalnych konferencji i seminariów.

Branżowe sieci współpracy dotyczyły będą przede wszystkim kluczowych obszarów regionalnej gospodarki przewidzianych w Regionalnej Strategii Innowacji jako inteligentne specjalizacje – tj. lotnictwo i kosmonautyka, motoryzacja, informacja i telekomunikacja oraz szeroko pojęty obszar jakości życia z branżami związanym z klimatem i energią, bezpieczeństwem żywnościowym, turystyką, lecnictwem uzdrowiskowym, produkcji leków i suplementów diety.

Etapy działań:

- 1) Nawiązanie współpracy z istniejącymi klastrami m. in. Dolina Lotnicza, Wschodni Sojusz Motoryzacyjny, KlasterIT, Kraina Podkarpacie;
- 2) Nawiązanie współpracy ze szkołami zawodowymi;
- 3) Działania integrujące przedstawicieli klastrow i szkół w formie seminariów skierowanych do poszczególnych branż przekazujące informacje o możliwych formach współpracy oraz wynikających z nich korzyściach;
- 4) Działania inicjujące sieci współpracy i ich powstanie;
- 5) Działania wspierające działanie sieci w formie seminariów branżowych o tematyce wybranej przez sieć np. modyfikacja programów nauczania, tworzenie standardów, programów praktyk/staży, udział pracodawców w egzaminach, ewaluacja efektów kształcenia, itp.
- 6) Jeżeli na etapie działań informacyjno-promocyjnych pojawi się potrzeba utworzenia sieci współpracy w branżach dla których nie ma istniejących klastrow to powyższe działania również będą realizowane, natomiast w pierwszym etapie kontakt zostanie nawiązany nie z klastrami ale z przedsiębiorstwami wiodącymi w branży. Dodatkowo w takim przypadku organizowane będą seminaria tematyczne wspierające sieci w tworzeniu nowych klastrow.

W ramach sieci współpracy uczestniczyć w nich będą mogli przedstawiciele szkół, samorządów (organów prowadzących), pracodawców (oraz ich związków i stowarzyszeń). Materiały do pracy w ramach sieci przygotowywane będą przez BK oraz przez eksperta prowadzącego seminarium.

Dodatkowo przedstawiciele szkół będą mogli zgłaszać do udziału w seminariach przedstawicieli przedsiębiorstw z którymi współpracują lub chcieliby współpracować, a nienależącymi do klastrow.

Przedsiębiorcy ci będą zapraszani do przystąpienia i współpracy w ramach klastrow dzięki czemu wartością dodaną będzie również rozwój istniejących klastrow (patrz etap 6).

W chwili obecnej klastry (z nielicznymi wyjątkami) nie podejmują się roli organizatora współpracy przedsiębiorstw ze szkolnictwem zawodowym, niemniej jednak takie organizacje są predysponowane również

do takiej właśnie roli, gdyż reprezentują branżę, znają doskonale jej potrzeby (w tym również w zakresie potrzebnych kwalifikacji) i mają wpływ na decyzje podejmowane przez przedsiębiorstwa członkowskie. Trwałym efektem działania będzie utworzenie min. 3 branżowych sieci współpracy łączących przedstawicieli szkół zawodowych z klastrami będącymi reprezentantami wiodących przedsiębiorstw z danej branży. W konsekwencji incydentalna współpraca szkół z pojedynczymi firmami przybierze charakter systemowego i zorganizowanego zaangażowania pracodawców w system kształcenia zawodowego.

Niniejsze działanie ma mieć charakter inkubatora sieci współpracy i klastrów. Ma na celu utworzenie platformy kontaktów, wymiany informacji i doświadczeń między sektorem edukacji a sektorem przedsiębiorstw oraz przekazanie informacji o formach współpracy między tymi sektorami i korzyściach z niej wynikających. Seminaria organizowane w ramach zdania będą kierowane do wszystkich zainteresowanych przedstawicieli szkół zawodowych oraz przedsiębiorstw z wszystkich branż. Tematyka seminariów będzie dotyczyła m.in. form i korzyści ze współpracy między instytucjami kształcenia zawodowego różnego poziomu a przedsiębiorcami. Na etapie zgłoszeń przedstawiciele oświaty i przedsiębiorców będą łączeni w grupy branżowe/lokalne co ułatwi sieciowanie wg branż.

Większe sieci współpracy tj. wykraczające poza poziom lokalny, z dużą liczbą zaangażowanych członków będą zachęcane i wspierane przy tworzeniu klastrów branżowych tj. struktur bardziej sformalizowanych niż sieci i zakładających ściślejszą współpracę między sferą edukacji a gospodarką oraz udział w koordynacji regionalnej polityki na rzecz kształcenia zawodowego i ustawicznego.

Za animowanie oraz koordynację współpracy oraz moderowanie sieci będą odpowiadali animatorzy powiatowej sieci animacji i wsparcia kształcenia ogólnego, zawodowego i ustawicznego, którzy również będą przekazywali do Biura Koordynacji kwartalne sprawozdania z działalności sieci. Materiały dla sieci będą przygotowywali eksperci zewnętrzeni, którzy będą prowadzili seminaria. Zorganizowane zostanie 60 seminariów/spotkań sieciujących.

Również w tym działaniu powstałe sieci i klastry będą na bieżąco informowane o działaniach WZK i włączane we wszelkie podejmowane przez WZK inicjatywy oraz angażowana w szersze działania związane z koordynacją kształcenia zawodowego na poziomie województwa podkarpackiego.

4. Stworzenie systemu transferu innowacyjnych rozwiązań w obszarze edukacji oraz monitorującego ich wykorzystanie

Celem działania jest stworzenie systemu transferu innowacyjnej wiedzy i rozwiązań w obszarze edukacji zmierzającego do lepszego dopasowania kształcenia do rynku pracy oraz upowszechniania uczenia się przez całe życie. System ten oparty o sieci współpracy i wymiany doświadczeń skupione wokół innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych będzie stanowił kluczowy element systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

Wykorzystanie innowacyjnych modeli/rozwiązań/narzędzi może przyczynić się pozytywnie do lepszego dopasowania kształcenia do potrzeb pracodawców (np. rozwiązania w zakresie wzorcowych modeli kształcenia praktycznego czy rozwiązań w zakresie doradztwa zawodowego), podniesienia jakości kształcenia wyższego (np. model szkoły ćwiczeń), ale też do upowszechnienia edukacji nieformalnej dorosłych (m. in. model LOWE, narzędzia takie jak Europass, Moje Portfolio, itp.), Niemniej jednak w chwili obecnej znajomość ww. rozwiązań w szeroko pojętym środowisku podkarpackiej edukacji jest na bardzo niskim poziomie. W związku z tym niezbędne jest dotarcie do środowisk kierujących oświatą, potencjalnych beneficjentów projektów FEP (instytucje kształcenia pozaformalnego), przedstawicieli Lokalnych Grup Działania i do samych nauczycieli, w tym szczególnie nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów

praktycznej nauki zawodu, trenerów, szkoleniowców z konkretną i szczegółową informacją o modelach i sposobie ich wdrożenia.

Dla realizacji tego celu organizowane będą konferencje i seminaria metodologiczne, których celem będzie upowszechnienie wiedzy o efektywnych i skutecznych modelach/narzędziach pracy z uczniem w obszarze edukacji. Tego typu działania mają charakter sieciujący, integrujący liderów wdrażania innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych. Tworzą przestrzeń do integracji i sieciowania środowiska wokół konkretnych rozwiązań sprzyjających poprawie jakości edukacji formalnej i nieformalnej.

Upowszechnianie dotyczyć będzie m.in.:

- rozwiązań wypracowanych w ramach konkursu „Przestrzeń Dostępnej Szkoły”;
- modelu „Szkoły ćwiczeń”;
- rozwiązań wypracowanych w ramach konkursu „Asystent ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych”;
- rozwiązań w zakresie kształcenia zawodowego, w tym realizacji staży zawodowych;
- wzorcowego modelu kształcenia praktycznego;
- rozwiązań w zakresie doradztwa zawodowego;
- modeli i doświadczeń wypracowanych w ramach projektu „Szansa – Nowe możliwości dla dorosłych
- Bilansu kompetencji <https://walidacja.ibe.edu.pl/metody/pl/metody-walidacji/bilans-kompetencji>
- modelu LOWE tj. Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji <https://lowe.edu.pl/model-lowe/>
- Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji <https://kwalifikacje.gov.pl/> i <https://kwalifikacje.edu.pl/> oraz Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji (ZRK) <https://kwalifikacje.gov.pl/k>
- Mojego portfolio <https://mojeportfolio.ibe.edu.pl/>
- Systemu typu Open Badges np. System Odznaka+ <https://odznakaplus.ibe.edu.pl/about-badge-plus> umożliwiającego pozyskiwanie mikropoświadczeń <https://odznakaplus.ibe.edu.pl/what-is-microdentials>
- Europass <https://twoj-europass.org.pl/>
- Bazy Usług Rozwojowych
- Sektorowych Rady ds. Kompetencji
- wyników projektów dot. monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych czy też systememu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych.

Przewiduje się, że w efekcie ww. działań powstaną sieci wymiany doświadczeń i samokształcenia skupione wokół ww. rozwiązań oparte na osobach zainteresowanych wdrażaniem i rozwijaniem modeli w swoich placówkach. Sieci te również będą wspierane w ramach działania poprzez organizację spotkań w celu wymiany doświadczeń i samokształcenia. Miejszem do komunikacji sieci będzie portal WZK wraz z forum wymiany wiedzy i doświadczeń. Promocja wypracowanych powyżej rozwiązań prowadzona będzie również aktywnie poprzez upowszechnianie informacji o rezultatach projektów w ramach szeregu regionalnych spotkań i seminariów.

Wsparcie rozwoju innowacyjnych rozwiązań w obszarze edukacji przewidziane jest w kilku Tematach działań zaplanowanych w ZSU 2030 – m.in. w Temacie działania 8

„Rozwijanie kultury pracy szkoły opartej na współpracy, zespołowości i interdyscyplinarności”, Temacie działania 16 „Rozwijanie umiejętności pracowników”, czy też Temacie działania 24 „Integracja edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego”. Upowszechnianie dotychczas opracowanych

innowacyjnych rozwiązań pozwoli zarówno na zainspirowanie szerokiego grona interesariuszy obszaru edukacji, jak i na uniknięcie marnotrawienia środków na przygotowywanie kolejnych „innowacyjnych” rozwiązań, podczas gdy podobne problemy zostały już rozwiązane w uprzednio zrealizowanych projektach. Aby stworzyć system transferu innowacyjnych rozwiązań w obszarze edukacji, należy m.in.:

- inspirować nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań
- wspierać wymianę doświadczeń i dobrych praktyk między placówkami
- wykorzystywać dostępne dotacje, projekty i rozwiązania
- dostosowywać przestrzeń szkolną do nauczania kompetencji przyszłości
- angażować uczniów, rodziców i lokalną społeczność w proces innowacji.

Etapy realizacji zadania:

- 1) Rekrutacja na seminaria tematyczne;
- 2) Organizacja seminariów tematycznych na których oprócz części merytorycznej dot. konkretnego rozwiązania prowadzonej przez ekspertów, przekazywane będą informacje o WZK, systemie koordynacji oraz planowanym sieciowaniu;
- 3) Zbieranie informacji o osobach/instytucjach zainteresowanych udziałem w sieci współpracy;
- 4) Utworzenie jednej lub więcej tematycznych (skupionych wokół jednej lub więcej innowacji) sieci współpracy w zależności od zainteresowania;
- 5) Organizowanie spotkań sieci oraz wymiana informacji z wykorzystaniem portalu WZK;
- 6) Angażowanie sieci do szerszej współpracy w ramach systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

Niniejsze działanie ma mieć charakter inkubatora sieci współpracy w środowisku osób i instytucji edukacji formalnej i pozaformalnej w celu wyłonienia liderów innowacji i włączenia ich w system koordynacji i monitorowania działaniami na rzecz kształcenia i uczenia się nieformalnego na poziomie województwa. Osoby odpowiedzialne za animację, koordynację i moderowanie sieci to animatorzy powiatowej sieci animacji i wsparcia kształcenia ogólnego, zawodowego i ustawicznego, którzy również będą przekazywali do Biura Koordynacji kwartalne sprawozdania z działalności sieci. Materiały dla sieci będą przygotowywali eksperci zewnętrzni, którzy będą prowadzili seminaria. Zorganizowane zostanie 60 seminariów/spotkań sieciujących.

Proponowana tematyka i zakres planowanych konferencji i seminariów:

- rozwijanie zdolności krytycznego i samodzielnego myślenia w obszarze edukacji,
- poszukiwanie inspiracji – innowacyjne rozwiązania w obszarze edukacji,
- kreatywność i rozwiązywanie problemów,
- umiejętność wykorzystywania nowych technologii w codziennym nauczaniu,
- odwaga i podejmowanie ryzyka,
- liderstwo i współpraca.

5. Utworzenie struktur i narzędzi ukierunkowanych na poprawę jakości uczenia się przez całe życie:

W ramach zadania zrealizowanych zostanie szereg wzajemnie komplementarnych działań ukierunkowanych na zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych:

- **Utworzenie Forum Instytucji Szkoleniowych Podkarpacia**

Celem działania jest powołanie struktury, która będzie stanowić jeden z głównych elementów systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych. Poprzez Forum Instytucji Szkoleniowych Podkarpacia, Wojewódzki Zespół Koordynacji będzie mógł oddziaływać na sektor instytucji kształcenia pozaformalnego realizując założenia Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030.

Instytucje edukacji pozaformalnej pełnią bardzo ważną rolę w dopasowaniu kompetencji kadr regionu do potrzeb gospodarki w związku z tym niezbędne jest nieustanne podejmowanie wysiłków na rzecz zwiększenia ich potencjału kadrowego, jakości świadczonych usługi i ich dopasowania do potrzeb pracodawców i uczestników kształcenia. Dla powodzenia wprowadzanych zmian konieczne jest zaangażowanie przedstawicieli interesariuszy w proces ich programowania. W tym celu w ramach projektu przewiduje się wyłonienie nieformalnej struktury składającej się głównie z przedstawicieli środowiska podkarpackich instytucji szkoleniowych.

Utworzenie Forum Instytucji Szkoleniowych Podkarpacia (FISZ) ma na celu integrację i włączenie środowiska kształcenia pozaformalnego w prace nad wdrożeniem celów wskazanych w Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030. Zadaniem FISZ będzie wspieranie współpracy pomiędzy instytucjami edukacji pozaformalnej oraz pomiędzy instytucjami edukacji pozaformalnej a instytucjami edukacji formalnej, pracodawcami i instytucjami rynku pracy (Temat 12.4 ZSU 2030).

Etapy realizacji działania:

- 1) Organizacja seminariów informacyjno-rekrutacyjnych dla przedstawicieli ogółu wojewódzkich instytucji kształcenia pozaformalnego oraz zainteresowanych przedstawicieli pracodawców w celu przekazania informacji o projekcie i wyłonieniu instytucji zainteresowanych zaangażowaniem w forum – ok. 5 spotkań, 4 lokalnie i jedno regionalne;
- 2) Utworzenie i sformalizowanie Forum oraz jego funkcjonowanie i prace nad kolejnymi działaniami ukierunkowanymi na koordynację i monitorowanie kształcenia ustawicznego w regionie ;
- 3) Realizacja badania stopnia wykorzystania systemów zapewnienia jakości, opracowanie założeń tworzenia szczegółowych ścieżek kształcenia pozaformalnego i nieformalnego dla zawodów kluczowych oraz upowszechnianie wyników badań i opracowanych rozwiązań -;
- 4) Równoległe zaangażowanie FISZ w szerszą współpracę z WZK w ramach systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

• ***Opracowanie założeń tworzenia szczegółowych ścieżek kształcenia pozaformalnego i uczenia się nieformalnego dla zawodów kluczowych (zielona i cyfrowa transformacja)***

Celem działania jest opracowanie i upowszechnienie rozwiązań wspierających uczenie się pozaformalne i nieformalne, które jest niezbędne dla rozwoju gospodarczego i społecznego każdego regionu.

Rozwój uczenia się nieformalnego powstrzymują bariery związane z brakiem wiedzy osób które chciałyby podnieść swoje kwalifikacje lub całkiem się przekwalifikować jakie kompetencje powinny zdobyć aby odnaleźć się w wybranym obszarze. Internet dostarcza bardzo duża ilość darmowych i wartościowych szkoleń, które mogłyby stanowić podbudowę dla uzyskania kwalifikacji niezbędnych do uzyskania zawodów zwłaszcza w dziedzinach związanych z cyfrową transformacją. Jednakże osoby zainteresowane rozwojem mogą mieć trudność z wyborem właściwej ścieżki rozwoju z uwagi na mnogość dostępnych kursów i stopień komplikacji. Rozwiązaniem tego problemu mogą być szczegółowe ścieżki nieformalnego uczenia się prowadzące do uzyskania konkretnego zawodu dzięki którym osoba decydująca się na zdobycie nowego zawodu będzie wiedziała jakie efekty kształcenia musi osiągnąć, jakie narzędzia może do tego wykorzystać oraz w miarę dokładnie określić nakład czasu potrzebny do osiągnięcia założonego celu a także jakie ewentualne koszty

będzie musiała ponieść. W ramach działania zakłada się opracowanie założeń do tworzenia takich ścieżek, modelowego podejścia do ich tworzenia oraz zbudowanie gotowych ścieżek dla wybranych zawodów z obszarów zielonej i cyfrowej transformacji. Szacuje się, że przewidziana w budżecie kwota wystarczy na opracowanie gotowych ścieżek kształcenia dla 10 zawodów.

6. Powiatowa sieć animacji i wsparcia kształcenia ogólnego zawodowego i ustawicznego

Motorem powstania systemu koordynacji na poziomie województwa będzie Wojewódzki Zespół Koordynacji natomiast jego kręgosłupem będzie powiatowa sieć animacji i wsparcia kształcenia ogólnego, zawodowego i ustawicznego. Celem powstania sieci jest animowanie i utrzymanie współpracy firm, instytucji rynku pracy, podmiotów działających w obszarze edukacji, doradców oraz szkół poprzez prowadzenie intensywnych działań sieciujących prowadzących do wdrażania i upowszechniania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030. W celu utworzenia trwałego rdzenia sieci, niezbędnego na początkowym etapie tworzenia systemu koordynacji, przewiduje się powołanie Koordynatorów – lokalnych liderów sieci. Osoby te będą zakorzenione w środowisku lokalnym, posiadające wiedzę i doświadczenie w obszarze edukacji oraz doskonałe umiejętności organizacyjne. Będą oni animatorami współpracy na poziomie lokalnym, punktem kontaktowym integrującym środowisko edukacyjne na poziomie subregionalnym, będą inicjować i świadczyć pomoc w nawiązywaniu współpracy przez publiczne i niepubliczne podmioty działające na rzecz edukacji, w tym przede wszystkim współpracy między szkołami i pracodawcami, ponadto zainteresowanym podmiotom udzielana będzie pomoc w aplikowaniu o środki UE na wszelkie działania podnoszące jakość edukacji formalnej i uczenia się nieformalnego. Sieć animatorów będzie również odpowiedzialna za docieranie z informacją o wszelkich inicjatywach WZK i wnioskujących z projektu, rekrutację uczestników konferencji i seminariów organizowanych w ramach wszystkich wydarzeń i zadań niniejszego projektu, a także pomagać w ich organizacji technicznej. Powstała sieć będzie także ściśle współpracować i uzupełniać działalność Regionalnego Centrum ds. Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i wspierania LLL (*lifelong learning*) Instytutu Badań Edukacyjnych. W ocenie wnioskodawcy utworzenie takiej aktywnej i dyspozycyjnej sieci lokalnych animatorów jest niezbędne do stworzenia rozbudowanego i trwałego systemu koordynacji uczenia się przez całe życie na poziomie regionalnym. Wypracowane w ramach projektu rozwiązania muszą przeniknąć do środowiska w największym możliwym stopniu, a w tym celu niezbędne jest szerokie zaangażowanie interesariuszy na poziomie lokalnym. Wojewódzki Zespół Koordynacji musi być ciałem możliwie jak najbardziej rozpoznawalnym, jeżeli podejmowane przez niego inicjatywy mają znaleźć pozytywny odbiór. Doświadczenie pokazuje, że inicjatywy tego typu realizowane na poziomie wojewódzkim, z wykorzystaniem standardowych kanałów komunikacji, trafiają jedynie do wąskiego grona najaktywniejszych przedstawicieli, należących w zdecydowanej większości do instytucji publicznych, zainteresowanych jedynie wąsko określonym tematem, co nie gwarantuje, że pozyskana przez nich wiedza będzie szeroko transferowana. Natomiast doskonała znajomość środowiska lokalnego w tym organizacji pozarządowych działających w obszarze edukacji, firm szkoleniowych, lokalnej gospodarki i rynku pracy, nieformalna wiedza o relacjach decydentów, możliwość zaaranżowania spotkań twarzą w twarz, umożliwi działającym w ramach projektu animatorom dotarcie głębiej w środowisko interesariuszy obszaru edukacji, co zapewni szeroki zakres transferu wiedzy wypracowanej i dostarczanej przez projekt, a także umożliwi skuteczną realizację jego celów, w szczególności wypracowanie opartego na możliwie szerokim konsensusie zoperacjonalizowanego programu wdrożeniowego Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 na poziomie regionalnym oraz rekomendacje zmian dla poszczególnych instytucji /interesariuszy znajdujące ich szerokie poparcie, które w dalszej perspektywie będą miały szansę przeniesienia do porządku prawnego.

Obszar – Rozwój doradztwa zawodowego dla uczniów, studentów oraz osób dorosłych w regionie.

1. Wojewódzki Zespół Poradnictwa Zawodowego.

Wojewódzki Zespół Poradnictwa Zawodowego wspierał będzie merytorycznie w pracy WZK. Będzie kolejnym elementem budującym system koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

Obszarem działania zespołu będzie poradnictwo zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych. Zespół będzie stanowił merytoryczne wsparcie dla WZK, który będzie koordynował i monitorował system doradztwa zawodowego w województwie.

Będzie to podmiot rozwijający i monitorujący działania w zakresie poradnictwa zawodowego w województwie podkarpackim. Składałby się z przedstawicieli Publicznych Służb Zatrudnienia (PUP i WUP), pracodawców, szkół i ich organów prowadzących oraz innych podmiotów zaangażowanych w kreowanie polityki edukacyjnej i prozatrudnieniowej na terenie województwa podkarpackiego. W ramach zespołu odbywałyby się spotkania/seminaria/konferencje w celu nawiązania systemowej współpracy, dyskusji, wymiany doświadczeń oraz wypracowania i wdrożenia wytycznych i standardów dotyczących całego Modelu poradnictwa zawodowego w województwie podkarpackim. Tematyka tych imprez związana będzie ściśle w rozwoju modelu poradnictwa zawodowego ale dotyczyć może również przykładowo następujących zagadnień:

- Sztuczna inteligencja a rynek pracy i świat zawodów.
- Poradnictwo kariery przez całe życie.
- Współpraca pracodawców ze szkołami zawodowymi - teraźniejszość i przyszłość.
- Metody, techniki i narzędzia diagnostyczne w poradnictwie zawodowym.
- Nauczyciel, doradca zawodowy – ekspert, profesjonalista.

W ramach realizacji działań merytorycznych związanych z wypracowaniem Modelu poradnictwa zawodowego zaplanowano kilkanaście spotkań seminaryjnych oraz spotkań roboczych grup tematycznych i zadaniowych.

Pracę Zespołu wspierać będą eksperci działający w ramach planowanych grup tematycznych.

W ramach zespołu funkcjonowałyby eksperckie podgrupy tematyczne i zadaniowe. Zadaniami grup tematycznych byłyby m.in. praca nad modelem wdrażania, upowszechniania i profesjonalizacji procesu poradnictwa zawodowego w województwie, opracowanie przykładowych planów zajęć z poradnictwa zawodowego w szkołach a także programów realizacji doradztwa zawodowego pozwalających na wypracowywanie rzetelnych i spójnych obowiązkowych wewnętrznych systemów doradztwa zawodowego, co przysłuży się wypracowaniu forum wymiany dobrych praktyk, integracji interesariuszy i przyczyni się do utworzenia trwałego mechanizmu współpracy zespołu ze szkołami zakładającego monitorowanie efektów konkretnych działań. Opracowywanie ww. dokumentów przyczyni się do ujednolicenia działań w zakresie poradnictwa zawodowego poprzez możliwość implementacji we współpracy ze szkołami i ich jednostkami prowadzącymi spójnych i rzetelnych dokumentów określających funkcjonowanie jednostek w tym zakresie. Innymi zadaniami grup tematycznych byłyby stworzenie planu i programu szkoleń dla doradców zawodowych z województwa, wypracowanie działań zmierzających do promocji poradnictwa zawodowego, a także szczegółowe przygotowanie merytoryczne zaplanowanej do realizacji w ramach działań pilotażowych ścieżki poradnictwa zawodowego i superwizji. Z kolei grupy zadaniowe byłyby zaangażowane w merytoryczne funkcjonowanie Podkarpackiej Akademii Doradztwa Zawodowego oraz wdrażanie projektów pilotażowych i innych działań inicjowanych przez WZPZ.

Działania te mają sprofesjonalizować i uatrakcyjnić proces poradnictwa zawodowego, kluczowego z punktu widzenia rynku pracy, wyboru ścieżki kształcenia i upowszechniania kultury uczenia się nastawionej na aktywny i ciągły rozwój umiejętności.

Podkarpacka Akademia Doradztwa Zawodowego. Celem akademii będzie dążenie do profesjonalizacji kadry doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach województwa podkarpackiego. Cel ten osiągnąć będzie poprzez regionalne (powiatowe) i ogólnowojejewódzkie spotkania z doradcami i pracodawcami, na których zaprezentowane zostaną możliwości kształcenia i doskonalenia zawodowego, a także poprzez możliwość poznania bliżej przez doradców zawodowych danych branż i zakładów oraz punktu widzenia pracodawców. Najważniejszym działaniem będzie natomiast organizacja przekrojowych, komplementarnych i zaawansowanych szkoleń. Szkolenia te będą prowadzone zgodnie z planem i programem przygotowanym przez Wojewódzki Zespół Poradnictwa Zawodowego natomiast ich finansowanie pochodzić będzie ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027. Planowane są również szkolenia z poradnictwa zawodowego dla nauczycieli innych przedmiotów po to, aby ucząc przedstawiali również praktyczne zastosowanie przekazanej wiedzy w różnych branżach i zawodach. Pozwoli to z jednej strony na zaciekawienie danym przedmiotem ucznia, z drugiej natomiast na realizację poradnictwa zawodowego jako zajęć międzyprzedmiotowych. Interdyscyplinarne ścieżki edukacyjne to treści i umiejętności, które mogą być realizowane w ramach różnych szkolnych przedmiotów lub odrębnych zajęć. Dobrze zaplanowane i zrealizowane ścieżki oprócz osiągnięcia zamierzonych celów gwarantują nam nową jakość kształcenia.

Wizyty studyjne członków WZPZ w zagranicznych ośrodkach zajmujących się koordynowaniem i realizacją procesu poradnictwa zawodowego celem wymiany praktyk i próby implementacji w regionie udanych rozwiązań zagranicznych.

Oprócz utworzenia WZPZ zaplanowano również realizację projektów pilotażowych, które mają charakter rozwiązań systemowych i trwałych, tj. po przetestowaniu mogą zostać zaproponowane do wdrożenia poprzez WZK do praktyki działania wszelkich instytucji zajmujących się poradnictwem zawodowym na poziomie regionalnym.

W ramach działań pilotażowych, mających na celu wdrożenie, przetestowanie i przygotowanie rekomendacji konkretnych rozwiązań na rzecz poradnictwa zawodowego WUP w Rzeszowie planuje:

Nowoczesne technologie w poradnictwie zawodowym – projekt pilotażowy

W ramach niniejszego projektu planuje się zbadać i rozwijać we współpracy z pracodawcami wykorzystanie technologii wirtualnej rzeczywistości na potrzeby poradnictwa zawodowego. Dotychczasowe doświadczenia związane z wprowadzaniem tej technologii na kanwy poradnictwa zawodowego poprzez przedstawianie w wirtualnym środowisku różnych zawodów młodzieży i ułatwianie jej dzięki temu wyboru ścieżki kształcenia i kariery zawodowej pokazują, że drzeźnią w tym narzędziu potężne możliwości. Wnioskodawca chce przygotować zupełnie nową ścieżkę postępowania z wykorzystaniem tej technologii poprzez przygotowanie nowej gamy zawodów (kilkuminutowe filmy i aplikacje przeznaczone dla młodszych odbiorców (6-7 klasy szkoły podstawowej) uzupełnionych o dwa kolejne etapy, czyli tzw. Wirtualne Staże Zawodowe w różnych branżach. Na etapie odbywającym się w ostatniej klasie szkoły podstawowej uczeń dzięki użyciu gogli i stworzonym we współpracy z pracodawcami wirtualnym stażu (kilkudziesięciu minutowy interaktywny nagrany w wirtualnej rzeczywistości film, podzielony na kilka modułów realizowanych w ciągu kilku kolejnych dni) zapozna się ze specyfiką kilku interesujących go branż: charakterystyką zakładu, czynnościami na danych stanowiskach, specyfiką, wymaganym wykształceniem, które przedstawiać będą zarówno właściciele firm jak i ich pracownicy, czy nauczyciele zawodu tak, aby uczeń zobaczył i posiadał wiedzę zbliżoną do standardowego stażysty. Zapoznanie się z kilkoma wybranymi przez ucznia stażami ułatwi mu wybór dalszego kształcenia. W kolejnym etapie odbywającym się w szkole ponadpodstawowej uczeń będzie mógł w razie potrzeby ponownie zapoznać się z wirtualnymi stażami aby zweryfikować swoje oczekiwania co do wybranej szkoły i zawodów. Całość ścieżki składającej się kolejno najpierw z poznania zawodu w wirtualnej rzeczywistości (6-7 klasa) a później odbyciem wirtualnego stażu (8 klasa szkoły podstawowej + 1 szkoły ponadpodstawowej), pozwoli młodemu człowiekowi na różnych etapach edukacji zderzyć jego oczekiwania i wyobrażenia o danym

zawodzie z realiami. Staże te nie mają przyuczać do wykonywania danego zawodu, a mieć charakter poznawczy, edukacyjny, informacyjny dla młodego człowieka jeszcze przed ostatecznym wyborem ścieżki zawodowej. Realizacja tego zadania w formie pilotażowej ma za zadanie przetestować innowacyjne rozwiązanie możliwe do implementacji systemowej. Efektem byłoby wypracowanie modelu systemowej współpracy pomiędzy szkołami a otoczeniem społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem innowacyjnych metod w poradnictwie zawodowym. Rozwiązanie to choć korzystające z dotychczasowych niezwykle pozytywnych efektów i doświadczeń z zakresu wykorzystania nowoczesnych technologii w poradnictwie zawodowym jest rozwiązaniem zupełnie nowym, niezwiązanym z żadnym innym działaniem, zawiera bowiem kluczowy innowacyjny czynnik polegający na włączeniu do ścisłej współpracy ze szkołami właśnie otoczenia biznesowego. Jest to w obecnych czasach niezwykle pożądane i istotne rozwiązanie. Bez przetestowania i wykorzystania innowacyjnych rozwiązań pilotażowych osiągnięcie celów projektu polegających na wdrożeniu innowacyjnych i trwałych mechanizmów współpracy opisanych powyżej nie jest możliwe. Poradnictwo zawodowe jest również jednym z kluczowych elementów wsparcia kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego, uczenia się przez całe życie jako źródło świadomości, warunkujące podejmowanie dobrych decyzji edukacyjnych i zawodowych dopasowanych do wymagań rynku pracy jak i pozwalające na skuteczne rozpowszechnianie i popularyzowanie idei uczenia się przez całe życie już od najmłodszych lat. W ramach realizacji projektu zostanie opracowanych 45 filmów wirtualnej rzeczywistości w co najmniej 15 różnych branżach, 10 aplikacji w wirtualnej rzeczywistości z 10 branż oraz 50 aplikacji stażowych w wirtualnej rzeczywistości z maksymalnie 50 branż. Za stworzenie całości odpowiedzialny będzie koordynator WZPZ we współpracy z pracownikami biura koordynacji. Działanie polegające na zbadaniu i rozwijaniu we współpracy z pracodawcami wykorzystania technologii wirtualnej rzeczywistości na potrzeby poradnictwa zawodowego zrealizowane zostanie poprzez ciągły udział pracodawców w przygotowaniu materiałów wirtualnej rzeczywistości, a także bieżące konsultacje merytoryczne w trakcie opracowywania i wykorzystywania tworzonych nowoczesnych treści. Same materiały w formie filmów będą realizowane bezpośrednio we współpracy i w siedzibach/ zakładach produkcyjnych przedsiębiorców. Wykorzystanie przez doradców zawodowych narzędzi VR w trakcie zajęć w szkole pozwoli wypracować rekomendacje, standardy i model wykorzystania wirtualnej rzeczywistości w omawianym zakresie na potrzeby poradnictwa zawodowego, które trafią do różnego rodzaju interesariuszy, w tym pracodawców z uwzględnieniem ich potrzeb. Pilotażowo zostaną zrealizowane zajęcia dla co najmniej 21 szkół z województwa podkarpackiego (po jednej z każdego powiatu), dla minimum 315 uczniów.

Przygotowanie modelu superwizji dla doradców szkolnych – projekt pilotażowy

Opracowanie, przygotowanie i przetestowanie w formie pilotażowej modelu superwizji dla szkolnych doradców zawodowych.

Najważniejszą rolę w procesie aktywizacji zawodowej pełni doradca zawodowy, który pomaga w określeniu optymalnej relacji: własne oczekiwania – wymagania zawodu/pracy czy szkoły/uczelni. Doradcom potrzebne jest wsparcie ich umiejętności zawodowych oraz kompetencji miękkich, które zapewnić może superwizja sprzyjająca wewnętrznemu wzrostowi, budowaniu akceptacji wobec własnej świadomości i intuicji. Doradca zawodowy pracując z uczniami musi dysponować mocnym oparciem w sobie, pozwalającym na konstruktywną i niezależną pracę doradcą.

Celem projektu pilotażowego jest opracowanie, przygotowanie i przetestowanie modelu superwizji poradnictwa zawodowego, tj. sposobu wspierania doradców zawodowych w ich codziennej pracy z uczniami. Superwizja, oprócz wspomnianego powyżej wsparcia, przyczyni się do podniesienia kwalifikacji zawodowych i osobistych tej grupy pracowników. Może również odegrać ważną rolę w procesie rozwoju zawodowego, nie tylko dlatego,

że daje możliwość przedyskutowania kwestii zawodowych i praktycznych, ale również dlatego, że stwarza przestrzeń, w której superwizor może otrzymać wsparcie dla własnego rozwoju. Zatem w przypadku superwizji mamy do czynienia z trójkątną (uczeń - doradca zawodowy - superwizor) korzyścią.

Realizacja tego zadania w formie pilotażowej ma za zadanie opracować, przygotować i przetestować innowacyjne rozwiązanie możliwe do implementacji systemowej. Efektem będzie wypracowanie założeń (standardów, rekomendacji, propozycji zapisów prawnych) umożliwiających systemowe wprowadzenie superwizji na kanwy szkolnego poradnictwa zawodowego. Superwizja to szczególny, wieloaspektowy ogląd pracy służący rozwiązaniu trudności merytorycznych i emocjonalnych związanych z wykonywaniem pracy. To dwustronny proces pomagający poszerzać świadomość, rozwijać umiejętności, osiągać lepsze wyniki, działać poprzez rzetelną ocenę, omówienie problemów, ukierunkowaną praktykę i sprzężenie zwrotne (feedback). Celem superwizji jest poprawa jakości pracy szkolnych doradców zawodowych, działających na rzecz uczniów. Doradcy analizują własną pracę z uczniami w gronie innych specjalistów z regionu i nie tylko. Mogą opracować dobry, uporządkowany plan pracy z uczniem, korzystając z doświadczeń uczestników sesji, mają szerszy wgląd we własne emocje związane z pracą i potrafią je konstruktywnie wykorzystać w dalszej pracy, doświadczają wsparcia grupy osób podobnie zainteresowanych rozwojem własnym, uczą się nowych rozwiązań, metod, pozytywnych wzorców pracy z uczniem, mogą wyjaśnić własne dylematy pojawiające się w pracy z nim.

Wypracowany model funkcjonowania superwizji u szkolnych doradców będzie zawierał wiele elementów dotyczących zagadnień takich jak wymagania dla superwizorów, system certyfikowania, standardów przeprowadzania sesji superwizyjnych, współpracy szkół w tym zakresie pomiędzy sobą itd. System ten docelowo będzie narzędziem pozwalającym na profesjonalne sieciowanie szkolnych doradców zawodowych, a także sam w sobie będzie trwałym i innowacyjnym mechanizmem współpracy pomiędzy szkołami, ich doradcami zawodowymi jak i wyszkolonymi superwizorami. Rozwiązanie to implementowane przez Wojewódzki Zespół Poradnictwa Zawodowego, poprzez rozwój roli i zwiększenie znaczenia poradnictwa zawodowego bezpośrednio przyczyni się do budowy systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie. Superwizja bowiem jako narzędzie zyskujące coraz większe znaczenie w różnych obszarach samo w sobie z założenia opiera się na sieciowaniu i realizacji mechanizmu ścisłej współpracy w zakresie merytorycznym podmiotów jakich dotyka. Bez przetestowania i wykorzystania innowacyjnych rozwiązań pilotażowych osiągnięcie celów projektu polegających na wdrożeniu innowacyjnych i trwałych mechanizmów współpracy opisanych powyżej nie jest możliwe. Poradnictwo zawodowe jest również jednym z kluczowych elementów wsparcia kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego, uczenia się przez całe życie jako źródło świadomości warunkujące podejmowanie dobrych decyzji edukacyjnych i zawodowych dopasowanych do wymagań rynku pracy, jak i pozwalające na skuteczne rozpowszechnianie i popularyzowanie idei uczenia się przez całe życie już od najmłodszych lat.

Działania przewidziane w ramach projektu pilotażowego (kolejność zgodna z podejmowaniem kolejnych działań):

- Rekrutacja uczestników projektu: osób objętych szkoleniem
- Wybór instytucji szkoleniowej
- Przygotowanie programu szkolenia na podstawie ram przez instytucję szkoleniową
- Opinia eksperta w zakresie programu szkolenia
- Konferencja inicjująca realizację projektu

- Przygotowanie kwestionariuszy wywiadu dla superwizorów
- Przygotowanie kwestionariuszy wywiadu dla odbiorców superwizji
- Szkolenie z superwizji dla kandydatów na superwizorów
- Przeprowadzenie egzaminu
- Rekrutacja uczestników projektu: osób, które będą superwizowane
- Realizacja sesji superwizyjnych (grupowych i indywidualnych),
- Ewaluacja i ocena,
- Przygotowanie raportu końcowego wraz z rekomendacjami
- Konferencja podsumowująca realizację projektu.

Cele szczegółowe projektu pilotażowego:

- Uzyskanie kompetencji przez doradców zawodowych do świadczenia superwizji poprzez udział w 200-godzinny, zaawansowanym szkoleniu zakończonym egzaminem sprawdzającym wiedzę i umiejętności (2 etapy: test pisemny + odpowiedź ustna – szczegółowe założenia, podobnie jak w przypadku programu szkolenia wypracuje instytucja szkoląca);
- Wypracowanie mechanizmów współpracy pomiędzy szkołami oraz wypracowanie rekomendacji w zakresie funkcjonowania modelu superwizji w szkolnym poradnictwie zawodowym – w tym określenie ram instytucjonalno-organizacyjnych superwizji w szkołach, pozwalających na sprawną realizację procesu superwizyjnego, celem wprowadzenia do porządku prawnego, wypracowanych w wyniku ewaluacji projektu, przy pomocy opinii zewnętrznych ekspertów, a następnie przetestowanie tych mechanizmów w ramach projektu (sesje superwizyjne).

Obszar – Promocja kształcenia zawodowego oraz idei uczenia się przez całe życie

1. Utworzenie i utrzymanie portalu internetowego WZK

Utworzenie portalu internetowego WZK będzie miało na celu przedstawienie różnorodnej treści związanej z funkcjonowaniem WZK, która będzie mieć charakter informacyjny oraz edukacyjny. Ponadto portal będzie łączył osoby, które są zainteresowane tworzeniem systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie.

Portal internetowy WZK będzie połączeniem ciekawego wyglądu, przyjaznego interfejsu z mnogością opcji i przejrzystym panelem administratora. Ponadto portal będzie tak zaprojektowany, aby był przygotowany na ewentualną rozbudowę bez konieczności zamykania serwisu, aby wprowadzić jakieś zmiany. Portal przez cały czas będzie dostępny dla użytkowników. Będzie posiadał podstawowe funkcje, a także opcje, służące do zarządzania profilem i uzupełnienia podstawowych danych.

Jak wcześniej wspomniano portal internetowy WZK będzie łączył wielu odbiorców, umożliwiał dyskusje, wymianę poglądów czy dodawanie własnych opinii. W związku z powyższym na stronie umieszczone będą opcje, które im to umożliwią, tj. forum, FAQ, formularze kontaktowe, wyszukiwarka, blog, itp.

To one mogą posłużyć m.in. do zadawania pytań, dzięki czemu będzie można dowiedzieć się, czego jeszcze wymagają użytkownicy portalu internetowego.

Kolejnym aspektem przy tworzeniu portalu internetowego WZK będzie szybkość jego działania. Rosnąca liczba użytkowników oraz dodawanych mediów może skutecznie spowolnić funkcjonowanie portalu. Dlatego

konieczna będzie optymalizacja – zarówno treści, jak i zdjęć lub filmików. Poza tym będzie wybrany odpowiedni serwer, właściwy dla tych naprawdę obszernych portali internetowych. Dzięki temu serwis będzie dobrze działał, a przy tym szybko się ładował.

Portal internetowy WZK będzie zawierał m.in.:

- aktualności z funkcjonowania WZK
- kompendium aktualnych informacji o tym co się dzieje w regionie w obszarze kształcenia zawodowego oraz idei uczenia się przez całe życie
- harmonogram wydarzeń (konferencji/seminariów) w regionie,
- bazę partnerów krajowych i zagranicznych,
- bazę inicjatyw regionalnych,
- bazę edukatorów/doradców zawodowych,
- bazę publikacji/artykułów,
- bazę raportów z przeprowadzonych badań/analiz,
- linki do serwisów powiązanych tematycznie (IBE, ORE, itp.)

Obecnie nie ma tego typu rozwiązań informatycznych funkcjonujących na poziomie regionu w związku z powyższym opracowanie przedmiotowego rozwiązania wpłynie korzystnie na prawidłową realizację zaplanowanych w ramach funkcjonowania WZK działań z zakresu koordynacji i monitorowania działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie.

2. Kampania upowszechniająca kształcenie ustawiczne

WZK będzie czynnie uczestniczył w różnorodnych regionalnych wydarzeniach dotyczących obszarów z pogranicza edukacji, nauki oraz rynku pracy. Udział ten będzie polegał zarówno na bezpośredniej organizacji imprez promujących, jak i wszelkiego rodzaju formach „patronatu”, czy też np. organizacji specyficznych konkursów, wystaw w ramach istniejących wydarzeń. Popularnymi formami promocji zagadnień związanych z edukacją całościową są różnorodne spotkania edukacyjne odbywające się cyklicznie w regionie. Niektóre z tych wydarzeń mają już wieloletnią, ugruntowaną tradycję i na stałe weszły do regionalnego kalendarza imprezowego – Dzień Odkrywców, Noc Odkrywców, Moc Odkrywców, Piknik Nauki Eksploracje itp. Pojawienie się nowych imprez może być związane również z uruchomieniem Podkarpackiego Centrum Nauki „Łukasiewicz” oraz funkcjonowaniem Centrum Wystawienniczo-Kongresowego Województwa Podkarpackiego w Jasionce. Imprezy tego typu w oryginalny sposób skupiają zainteresowanie zarówno dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych oraz stanowią łatwą i przystępną formę dotarcia z ofertą promującą działania edukacyjne do każdej z wymienionych grup.

Ponadto możliwości promocji funkcjonowania tworzonego systemu koordynacji kształcenia całościowego związane są z coroczną organizacją regionalnych targów zarówno z obszaru rynku pracy, jak i edukacji – tradycyjne imprezy, jak Europejskie Targi Pracy WorkExpo czy też Podkarpackie Targi Edukacyjne EduSalon stanowią wyjątkowo korzystne miejsce do zaprezentowania zadań realizowanych przez WZK oraz wypromowania rozwiązań stworzonych w wyniku prac Zespołu.

Dotychczasowe największe wydarzenia miały zazwyczaj charakter wojewódzki – przetestowana zostanie zatem możliwość zorganizowania podobnych przedsięwzięć na poziomie miast powiatowych - m.in. byłych miast wojewódzkich (Przemyśl, Krosno, Tarnobrzeg), czy też miast stanowiących obecnie główne ośrodki rozwoju przemysłowego województwa – Mielec, Stalowa Wola. W przypadku zdiagnozowania zapotrzebowania ze strony lokalnych samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych, specyficzne działania związane z organizacją targów pracy i edukacyjnych mogą być również ukierunkowane na inne miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze (obecnie 11 miast na Podkarpaciu).

Działania informacyjno-promocyjne z wykorzystaniem kanałów adekwatnych do wybranych grup docelowych – innym dla dzieci/młodzieży – innych dla osób pracujących (szczególne uwzględnienie nowych technologii – reklamy w aplikacjach/promocja przez portale społecznościowe itp.) Działania te będą realizowane również w ramach planowanych w projekcie narzędzi informatycznych – portalu internetowego WZK.

Niezależnie od stacjonarnych imprez i targów możliwe będą również różnorodne działania związane z organizacją branżowych konkursów skierowanych zarówno do pracodawców (promocja „najlepszych pracodawców” regionu) i szkół („najlepsza szkoła”), jak i promujących najlepsze praktyki współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, szkołami i uczelniami („najlepsze partnerstwo”). Przykładowo, od kilku już lat na terenie województwa organizowany jest konkurs dla pracodawców wspierających szkoły zawodowe i branżowe na Podkarpaciu pod tytułem „Biznes Klasa”. Obecnie organizatorem konkursu jest Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Objęcie tej imprezy przez WZK „patronatem” umożliwiłoby jej znaczne upowszechnienie – co do tej pory było znacznie utrudnione ze względu na ograniczone źródła finansowania. Coroczna powtarzalność tego typu imprez umożliwia ich zakorzenienie się w świadomości regionalnych interesariuszy obszaru edukacji i rynku pracy.

Objęcie patronatem honorowym jest wyróżnieniem honorowym podkreślającym szczególny charakter imprezy lub wydarzenia o dużym znaczeniu dla regionu w kwestiach związanych z szeroko pojętą polityką uczenia całościowego. Objęcie patronatem honorowym nie będzie oznaczało deklaracji wsparcia finansowego lub organizacyjnego dla organizatora a będzie miało charakter promujący, podkreślający rangę imprezy i jej znaczenie dla kreowanej przez samorząd województwa polityki edukacyjnej. W ramach różnorodnych działań możliwych do objęcia patronatem przewiduje się nie tylko przekazywanie konkretnych nagród (o charakterze przede wszystkim prestiżowym), ale również np. pomoc w promocji danego przedsięwzięcia z wykorzystaniem narzędzi komunikacji, które będą wykorzystywane w funkcjonowaniu Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji. Dobór imprez do potencjalnego objęcia patronatem powinien być uzależniony od ich charakteru i tematyki mającej bezpośredni wpływ na realizację któregoś z *Obszarów oddziaływania ZSU 2030* – a przez to będących bezpośrednio powiązanymi z celami funkcjonowania WZK. Szeroki zakres oddziaływania *Obszarów ZSU 2030* pozwoli na taki dobór promowanych imprez, aby w sposób jednoznaczny oddziaływały one pozytywnie na implementację na poziomie regionu zagadnień uwypuklonych w Strategii.

Multimedialne kampanie informujące o ofercie edukacyjnej regionalnych szkół, uczelni i innych instytucji edukacji formalnej i pozaformalnej skierowane zarówno do uczniów i młodzieży planującej dalsze wybory edukacyjne, jak i do osób dorosłych – kampanie skierowane zarówno do osób zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji i kompetencji, jak i mające na celu wzbudzić takie zainteresowanie wśród mieszkańców regionu.

Promocja rozwiązań uwzględniających uczenie się drogą nieformalną (np. Zintegrowany System Kwalifikacji w tym kwalifikacje rynkowe, systemy typu Open Badges jak System Odznaka+ <https://odznakaplus.ibe.edu.pl/about-badge-plus>, itp.), jako elementu uzupełniającego/zachęcającego do podejmowania bardziej formalnych wysiłków edukacyjnych – zwłaszcza skierowane do osób, które z różnych względów obecnie nie są zainteresowane dostępnymi formami kształcenia formalnego i pozaformalnego.

Wszelkie działania promocyjne ukierunkowane będą na promocję uczenia się przez całe życie zgodnie z założeniami, które zostaną przyjęte w opracowywanym w ramach przedmiotowego projektu zoperacjonalizowanym programie wdrożenia Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030.

Ponadto w ramach innych realizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie projektów dotyczących m.in. obszaru uczenia się przez całe życie, bezpośrednie wsparcie działań zaplanowanych w ramach niniejszego Programu realizowane będzie m.in. w ramach projektu „BLENDER DANYCH” oraz projektu „Orientuj się!”.

Projektu „BLENDER DANYCH” realizowany jest w ramach konkursu na realizację projektów pilotażowych pod nazwą „Nowe spojrzenie – nowe możliwości” ogłoszonego przez Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii (obecnie w gestii Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej).

System w okresie realizacji projektu pilotażowego był testowany i wdrażany na Podkarpaciu.

Po okresie pilotażowym, w związku z potwierdzeniem jego wysokiej skuteczności Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podjęło decyzję o przejściu do dalszego etapu wdrażania – tj. do rozszerzenia jego funkcjonalności na teren całego kraju.

„BLENDER DANYCH” jest systemem monitorowania sytuacji na rynku pracy. Powstał w latach 2021-2022 jako odpowiedź na pojawiające się od lat zapotrzebowanie na uporządkowanie informacji pochodzącej z wielu rozproszonych baz danych. Główna funkcja systemu BLENDER DANYCH to monitorowanie zapotrzebowania na zawody na rynku pracy w oparciu o szereg dostępnych publicznie danych obrazujących tę sferę i analizę zależności pomiędzy nimi. Założeniem BLENDER DANYCH jest sięgnięcie po te dane, w wielu przypadkach na tyle szczegółowe, że nie publikuje się ich w publicznych serwisach prezentujących dane. Administrator systemu (Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie) do obliczeń i prezentacji dobranych wskaźników pozyskuje dane na wniosek z:

- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Głównego Urzędu Statystycznego,
- powiatowych urzędów pracy,
- Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Wskaźniki dobrane do analizy dostępne są na poziomie poszczególnych zawodów zgodnych z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności. Ze względu na znaczne rozdrobnienie danych oraz zakres klasyfikacji (obejmującej ok. 2,5 tys. zawodów) – na potrzeby systemu BLENDER DANYCH opracowano listę 218 zawodów, które stanowią agregację zawodów wynikających z KZiS. Przegląd potrzeb informacyjnych wyłonił trzy obszary, w których istnieją największe potrzeby informacyjne w odniesieniu do zawodów:

- dostępności miejsc pracy
- jakości oferowanych miejsc pracy
- dostępności potencjalnych pracowników

Do każdego z ww. obszarów dobrany został zestaw wskaźników, które go charakteryzują. Wskaźniki dobrane do analizy dostępne są na poziomie powiatowym. Użytkownik systemu ma możliwość zapoznania się z wynikami analiz dla poszczególnych powiatów, całego województwa lub też samodzielnie dobranej grupy powiatów (np. obszaru funkcjonalnego) – wówczas system oblicza wartość wspólną wskaźników dla dobranej grupy powiatów i na jej podstawie opracowuje odpowiedź na zapytanie użytkownika. Użytkownik systemu BLENDER DANYCH ma możliwość zapoznania się z zebranymi danymi na dwa sposoby:

- w formie rankingów zawodów,
- w formie informacji o poszczególnych zawodach.

Za wdrożeniem systemu „BLENDER DANYCH” przemawia racjonalność ekonomiczna wydatków z Funduszu Pracy. System jest gotowym i przetestowanym rozwiązaniem, które daje możliwość (po dostosowaniu jego

ostatecznej wersji do oczekiwań interesariuszy) wdrożenia go we wszystkich województwach, co ma szczególne znaczenie w kontekście realizacji nowych zadań przypisanych wojewódzkim urządowi pracy wynikających m. in. z zapisów art. 32, ust. 2 projektu ustawy o aktywności zawodowej. Budowanie podobnych systemów przez każdy wojewódzki urząd pracy w sposób niezależny, wygeneruje znacznie wyższe koszty i uniemożliwi studia porównawcze w zakresie wskaźników rynku pracy z uwagi na stosowanie odmiennej metodyki pracy w poszczególnych regionach kraju. Rozwój systemu odbywa się w uzgodnieniu i we współpracy z wszystkimi Wojewódzkimi Urzędami Pracy w kraju.

Obecny etap projektu realizowany będzie w latach 2023-2026.

Projekt „Orientuj się!” jest projektem własnym WUP Rzeszów finansowanym w ramach środków Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027. Projekt ma za zadanie poprawę jakości doradztwa zawodowego w szkołach

podstawowych i liceach z terenu województwa podkarpackiego poprzez kompleksowe szkolenia realizowane dla szkolnych doradców zawodowych, nauczycieli innych przedmiotów, a także dla kadry zarządzającej szkoły. Cel ten będzie realizowany poprzez wzięcie udziału przez nauczycieli ww. szkół w studiach podyplomowych z zakresu doradztwa zawodowego, w sesjach superwizyjnych, poprzez realizację indywidualnego doradztwa zawodowego dla uczniów, zakup wyposażenia dla szkolnych ośrodków kariery, realizację kompleksowej kampanii społecznej promującej doradztwo zawodowe, a także organizację i animowanie wydarzeń w szkołach, tj. warsztaty promujące samozatrudnienie, spotkania z zawodem, wizyty studyjne u pracodawców, wizyty pracodawców w szkole czy spotkania z rodzicami/opiekunami uczniów mające na celu szerzenie wiedzy w zakresie doradztwa zawodowego.

Zaplanowane w ramach Projektu zadania to:

1. Kompleksowe szkolenia oraz studia podyplomowe dla szkolnych doradców zawodowych oraz organizacja sesji superwizyjnych.
2. Kompleksowe szkolenia dla kadry zarządzającej szkół.
3. Kompleksowe szkolenia dla nauczycieli innych przedmiotów w szkole.
4. Realizacja indywidualnego doradztwa dla uczniów.
5. Wyposażenie Szkolnych Ośrodków Kariery.
6. Kompleksowa kampania społeczna promująca doradztwo zawodowe.
7. Poznawanie zawodów i ścieżek kariery, jako przykłady animowania w szkole działań z zakresu poradnictwa zawodowego.

Projekt realizowany będzie w latach 2023-2029.